

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE LİMİTED ŞİRKETİN UNSURLARI İLE LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY VE ORTAK KAVRAMLARI

The Elements of Limited Company, Concepts of Share and Shareholder According to Turkish Commercial Code Numbered 6102

Yrd. Doç. Dr. Serhan DİNÇ¹

Geliş Tarihi: 12.07.2016 Kabul Tarihi: 07.10.2016

ÖZET

Çalışmada limited şirketin unsurları, limited şirketlerde pay ve ortak kavramları anlatılmaya çalışılacaktır. 6102 sayılı Kanun hükümleri ışığında limited şirketin tanımı yapıldıktan sonra limited şirketin tanımında yer alan unsurlar olan kişi unsuru, ticaret unvanı unsuru, belirli ve sabit bir rakamı ifade eden esas sermaye unsuru, bir ortağın limited şirketin esas sermayesi içindeki sermaye tutarının nominal (itibâri) değerini ifade eden esas sermaye payı unsuru, ortakların sorumluluğu unsuru ve konu unsurunun tanımı yapılacak ve anılan unsurların ek ödeme (6102 s. K. md. 603-605, md. 607) ve yan edim yükümlülükleri (6102 s. K. md. 606, md. 607) kavramlarıyla bağlantıları incelenecektir. Pay kavramı çerçevesinde esas sermaye payı, ortaklık payı, ayrılma payı, tasfiye payı kısaca açıklanacaktır. Ortak kavramı bağlamında kimlerin limited şirkete ortak olabileceği ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirketler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Pay, Ortak.

ABSTRACT

The definition of a limited partnership in the study will be explained. The concept of shareholder in limited partnerships with shares and common concepts will be explained. Turkish Commercial Code Numbered 6102 located elements that person element in the definition of a limited liability partnership after the description of the limited partnership in light trade name element, specific and fixed a figure representing the capital element, nominal partner of the limited partnership, the amount of capital in the share capital of (as applicable), expression value that the capital share of the elements of the definition of the elements and subject elements responsibilities of the partners will be made and additional payment of the aforementioned elements (Art. 603-605, art. 607) and as performance obligations (Art. 606 and 607) will be examined in connection with the concept. Share of capital within the concept of partnership share, leaving the share of the liquidation share will be announced shortly. Who will be a partner in the limited partnership will be discussed in the context of common concepts.

Keywords: Tax evasion, participation, participation of crime, principal, abetting and aiding.

¹ Yrd. Doç. Dr. Serhan Dinç, Bozok Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Ticaret Hukuku Bilim Dalı. e-posta: dincserhan@hotmail.com.

1.1. Limited Şirketin Tanımı ve Unsurları

1.1.1. Limited Şirketin Tanımı

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda² doğrudan bir limited şirket tanımına yer verilmemiştir. Ancak "Kavram" başlıklı 573'üncü maddede limited şirketin nitelik ve özellikleri sayılmıştır³. Bu maddeye göre limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan ve esas sermayesi belirli⁴ olan ortaklıktır⁵. Belirli olan bu sermayenin esas sermaye paylarının toplamından oluştuğu da 573'üncü maddede ayrıca belirtilmiştir. Limited şirketin kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabileceği de 573'üncü maddede yer almaktadır⁶. Sermayesi az ve sadece küçük çaplı ticari alanda faaliyette bulunan limited şirketlerin uluslararası ticaret, endüstri, hizmet, sermaye ve finans piyasalarının, sürdürülebilir rekabet

² R.G. No.: 27846, Kabul Tarihi: 13.01.2011, Kanun No.: 6102, Resmi Gazete Tarihi: 14.02.2011. Yürürlük Tarihi: 01.07.2012 Değişiklik: Kanun No. 6335 (Kabul Tarihi: 26.06.2012), Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (R.G. 30.06.2012, 28339).

³ Yıldız, Ş. (2007). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku*. (1. Baskı). İstanbul: Arıkan Yayınevi, 67, (Limited Şirketler).

⁴ Anonim şirketlerde olduğu gibi, limited şirketin sermayesi belirlidir ve bu sermaye de esas sermaye paylarından oluşur. Ayrıca limited şirkette kayıtlı sermaye sistemi kabul edilmemiştir. Bunun sebebi az ortaklı limited şirkette sermaye artırımının zaten kolay olması sebebiyle, önemli bir kararı müdürlere bırakmanın doğru olmayacağı düşüncesidir. Onun için limited şirkette sadece klasik sermaye artırımı vardır. Kayıtlı sermaye ve şarta bağlı sermaye yoktur, [Tekinalp, Ü. (2013). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme*. (3. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 453, (Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku); Bilgili, F., Demirkapı, E. *Şirketler Hukuku*. (8. Baskı). Bursa: Dora Yayıncılık, 326, (Şirketler)].

⁵ Poroy, R., Tekinalp, Ü., Çamoğlu, E. (2005). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*. (10. Baskı). İstanbul: Arıkan Yayınevi, 897 vd.; Arslanlı, H., Domaniç, H. (1989). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III: Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler*. İstanbul: Temel Yayınları, 63 vd., (Şerh).

⁶ Limited şirketlerin sigortacılık (sigorta işlemleri kastedilmektedir) yapamayacaklarına dair yasak 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda (R.G. No. : 26552, Kabul Tarihi: 03.06.2007, Kanun No. : 5684, Resmi Gazete Tarihi: 14.06.2007) öngörülen tür zorunluluğu sebebiyle tekrara düşmemek için kanundan çıkarılmıştır, [bkz. 6102 sayılı Kanun Gerekeçesi, md. 573]. Ancak limited şirketler 5684 s. K. md. 23 hükmüne göre sigorta acenteliği yapabilirler. Ayrıca 5411 sayılı Bankacılık Kanunu md. 7/a hükmü uyarınca bankacılık konusunda limited şirketler kurulamaz.

Bilim komisyonuna hâkim olan görüş ekonomik olmayan amaçlar için derneğin yeterli olduğudur. Buradaki ekonomik amaç hükmünün emredici olduğunu anlamaktayız. Ticaret şirketlerinin en belli başlı gayeleri, geniş anlamda kazanç sağlamak ve daha sonra da bu kazancı kendi ortaklarına paylaşmaktır. Bu sebeple bilimsel veya hayır amaçlı konular için limited şirket kurulamaz, [Doğanay, İ. (2004). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Cilt, Madde 420-815*. (4. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi, 1378, (Şerh); Bilgili/Demirkapı, Şirketler, 329; Yıldız, *Limited Şirketler*, 83].

gücünü hâiz ve güvenilir aktörleri olmaları hedefi bu sayede sağlanabilir⁷.

Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu değildir (6102 s. K. md. 573). Sorumluluklarının sınırlarını önceden anılan hüküm sayesinde bilecek olan kişilerin limited şirkete ortak olarak katılımının daha kolaylıkla sağlanmasının mümkün olabileceği düşüncesindeyiz. Buna karşılık, ortakların sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörüldüyse, çalışma konumuzu da oluşturan, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü olacakları hüküm altına alınmıştır. Böylece sorumlulukların bilinmesinde 6102 sayılı Kanun'da 6762 sayılı Kanun'a nazaran açıklık sağlanmıştır. Sayılanlar dışında şirketin veya diğer ortakların ya da alacaklıların ortaktan herhangi bir talepte bulunmaya hakkı yoktur⁸.

Limited şirket "*Kavram*"ı başlıklı 573'üncü madde incelendiğinde kurucuların kişiliği, ticaret unvanı, esas sermayenin niteliği, esas sermaye payları, ortaklığın amaç ve konusu unsurlarına yer verildiği görülmektedir. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan⁹ farklı olarak ortak sayısı bakımından tek kişilik limited şirketin kurulmasına da olanak tanınmıştır¹⁰; ayrıca ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri de açıkça kanuna alınmıştır.

Limited şirketin tüzel kişiliğe sahip olduğuna ise 573'üncü maddede değinilmemiştir. 6102 s. K. md. 125/ f. 1'de "*Ticaret şirketleri tüzel kişiliği hâizdir*" ifadesiyle bu husus belirtildiği için tekrara yer verilmeye kanun koyucu tarafından gerek duyulmamıştır¹¹. Dolayısıyla ticaret şirketi¹² olmasından

⁷ Tekinalp, Ü. (2005). Zorunlu Hedefler Bağlamında TTK. Tasarısı'nda Anonim Şirkete İlişkin Kuramsal ve Dogmatik Düzen. *Hukuki Perspektifler Dergisi*, 4, 14, (Kuramsal ve Dogmatik Düzen); Pulaşlı, H. (2009). Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar. *Batider.*, XXV (2), 2009, 38, (Güncel Gelişmeler).

⁸ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 445. Ancak ortakların alacaklılar tarafından takip edilemeyeceğinin tek istisnası 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un (Kanun No. : 6103, Kabul Tarihi: 14.01.2011, Resmi Gazete Tarihi : 01.07.2012) 24 (3). maddesidir. Bu hükme göre, ortaklar cârî hesabının tasfiye süresi geçtikten sonra ortağın tasfiye etmediği bakiye ile sınırlı olmak üzere limited şirket alacaklıları ortağı takip edebilir.

⁹ R.G. No. : 9353, Kabul Tarihi: 29.06.1956, Kanun No. : 6762, Resmi Gazete Tarihi: 09. 07. 1956.

¹⁰ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 445; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 873; Meier-Hayoz, A., Forstmoser, P., (2007). *Schweizerisches Gesellschaftsrecht mit neuem Recht der GmbH, der Revision und der kollektiven Kapitalanlagen*. (10. Auflage). Bern: Stämpfli Verlag AG., 3 N. 47 ff. Ein Personen- GmbH, 1 N. 6 ff.; 10 N 125; 18 N. 29, 136.

¹¹ Bkz. 6102 sayılı Kanun Gereğesi, md. 573.

¹² 6102 s. TTK'da düzenlenen ve tüzel kişiliği bulunan şirketlere ticaret şirketleri denilmektedir. Ticaret şirketlerinin türleri 6102 sayılı Kanun'da belirlenmiştir. Buna göre, kolektif şirket (TTK. md. 211-303), komandit şirket (TTK. md. 304-328), anonim şirket (TTK. md. 329-563), sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket (md. 564-572) ve limited şirket (TTK. md. 573-

dolayı limited şirket de tüzel kişiliğe sahiptir¹³. Tüzel kişilik sıfatı ticaret siciline tescil ile kazanılır (6102 s. K. md. 588/ f. 1). Sonuç olarak, limited şirket özel hukuk bakımından ortakların kişiliğinden farklı, tek bir kişi sayılan varlık olarak kabul edilir¹⁴. Limited şirket özel hukuk tüzel kişisidir¹⁵.

Sonuç olarak, yukarıdaki açıklamaların ışığında limited şirket aşağıdaki şekilde tanımlanabilir: Limited şirket bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilen, esas sermayesi belirli olup esas sermaye payı kıymetli evrak niteliğinde olmayan senetlere bağlanabilen¹⁶, ortakların sorumlulukları taahhüt ettikleri esas sermaye payları ve şirket sözleşmesinde yer alması koşulu ile ek ödeme ve yan edim yükümlülükleriyle sınırlı olan tüzel kişiliğe sahip bir ticaret ortaklığıdır¹⁷.

1.1.2. Limited Şirketin Unsurları

Limited şirketin tanımında temel unsurlar olarak kişi unsuru, ticaret unvanı unsuru, belirli ve sabit bir rakamı ifade eden esas sermaye unsuru, bir ortağın limited ortaklığın esas sermayesi içindeki sermaye tutarının nominal (itibârî) değerini ifade eden esas sermaye payı unsuru, konu ve müşterek gaye unsurlarının karşımıza çıkmakta olduğunu belirtmiştik¹⁸. Buna göre 573'üncü maddede yapılan limited şirket tanımında değinilen unsurların niteliğinin ise aşağıdaki şekilde olduğunu söylemek mümkündür¹⁹:

644) ticaret şirketleridir. Ayrıca Kooperatifler Kanunu'nda (R.G. No. : 13195, Kabul Tarihi: 24.04.1969, Kanun No.: 1163, Resmi Gazete Tarihi: 10.05.1969) düzenlenen kooperatif şirketler de ticaret şirketidir.

¹³ Tüzel kişiler sosyal hayatta bireylerin dağınık güçlerini bir araya toplayan onları koruyan, uğraş alanlarını genişleten ve insanların tek başlarına gerçekleştiremeyecekleri birey üstü amaçları gerçekleştiren amaç birlikleridir. Kazanç paylaşma amacı güden özel hukuk tüzel kişilerine şirket denir.

¹⁴ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 99.

¹⁵ Zevkili, A. (1992). *Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku*. (3. Baskı). Ankara: Savaş Yayınları, 543 vd.; Dural, M., Öğüz T. (2006). *Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku*. (8. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi, 199-200, (Özel).

¹⁶ Yıldız, *Limited Şirketler*, 102; Moroğlu, E. (2009). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler*. (6. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 348, (Değerlendirme ve Öneriler).

¹⁷ Yıldız, *Limited Şirketler*, 69; Moroğlu, *Değerlendirme ve Öneriler*, 257; Arslanlı/Domanıç, Şerh, 63 vd.

¹⁸ Çevik, O. N. (2003). *Limited Ortaklıklar Hukuku ve Uygulaması*. (4. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınevi, 76, (Limited); Eriş, G. (2010). *Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, Cilt 3*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3283.

¹⁹ Çevik, O. N. (2002). *Uygulamada Ortaklıklar Hukuku*. (3. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınevi, 611, (Ortaklıklar); Pulaşlı, H. (2014). *Şirketler Hukuku Şerhi, C. II*. (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 1999, (Şerh); Tekil, F. (1974). *Ortaklıklar Hukuku, 3. Cilt: Limited Ortaklıklar ve Kooperatifler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Matbaası, 25 vd.; Pulaşlı, H. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 983, (Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar); Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 873.

1.1.2.1. Kişi Unsuru

Limited şirketlerde ortak sayısı (gerçek veya tüzel kişi²⁰) en az 1²¹ en çok 50 olabilir (md. 573/ f. 1 ve md. 574/ f. 1)²². 6102 sayılı Kanun'da tek kişilik limited şirket bir gereksinim olarak görülmüştür²³. Avrupa Birliği hukukuna²⁴ uyum sağlamak amacıyla 6102 sayılı TTK'ya tek kişi limited şirket yapısı alınmıştır. Ayrıca tek kişi limited şirket yapısı uygulamadaki bazı görünüşte ortaklarla kurulan limited şirketlerden doğan kötüye kullanmalara da engel olup²⁵

²⁰ Limited şirkete ortak olabilecek kişiler için kanunda aranan tek özellik ortakların gerçek veya tüzel kişi niteliği taşımasıdır, [Bilgili/Demirkapı, Şirketler, 326; Arslanlı, H. (1962). *Ticaret Kanunu Şerhi, Limited Şirketler Birinci Kısım: (Madde 503-517)*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 28, (Şerh); Çevik, Limited, 76].

²¹ 6762 sayılı Kanun'da ise tek kişi limited şirkete izin verilmemiştir. Şirket kurulduktan sonra, ortakların sayısı bire inerse limited şirket infisah etmez (6762 s. TTK. md. 504, f. 2) ama ortaklardan birinin ya da alacaklıların isteği üzerine mahkemece şirketin feshine karar verilir, (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 873). Yargıtay da 6762 sayılı Kanun kapsamında bunu tatbik etmektedir, [Yargıtay 11. HD. 25/9/1985 gün ve 3521/4788 sayılı kararı için bkz. Doğanay, Şerh, 1457; 11. HD. 29. 11. 1991 E. 3056/ K. 6358, Pulaşlı, H. (2005). *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*. (3. Baskı). Adana: Karahan Yayınevi, 436, (Şirketler Hukuku Temel Esaslar)]. 6102 sayılı Kanun'da ise ortak sayısı bire düşerse fesih davası tehdidi ile karşılanılmaktadır. Bu durumda artık 574. madde uygulanacaktır. Buna göre şirketin tek kişilik şirkete dönüştüğü müdürler tarafından tescil ve ilân ettirilmelidir. Dolayısıyla şirketin devamlılığının sağlanmasına olumlu olarak hizmet etmektedir, [Bilgili/Demirkapı, Şirketler, 328; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*,153; Karahan, S. (Editör). (2012). *Şirketler Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 774, (Şirketler Hukuku)].

²² Yıldız, *Limited Şirketler*, 70; Arslanlı, Şerh, 26. Azami sınırın yani 50 ortak sayısının aşılması durumunda ya ortak sayısı 50'nin altına çekilmeli ya da şirket tür değiştirerek anonim şirkete dönüşmelidir.

²³ Benzer şekilde Alman hukukunda da tek kişilik limited şirket bir gereksinim olarak görülmüştür, (Altmeppen, H., Roth, G. (2012). *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) Kommentar*. (7. Auflage). München: Verlag C.H. Beck oHG, § 1 40 ff.). Sermaye şirketlerine ilişkin üç tanımlayıcı özelliğe tek ortaklı limited şirket de sahiptir. Oy, kâr, rüçhan, tasfiye payı, bedelsiz payları edinme hakları kanunen sermayeye katılma ölçüsüne tâbidir; ortaklık malvarlığıyla sınırlıdır, limited şirketin borçları dolayısıyla ortaklar takip edilemez. Limited şirket sözleşmesinde öngörülmüşse ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini tek ortak da yerine getirmeye mecburdur, özkaynak yerini tutan ödünç rejimi tek ortağa da uygulanır. Tek ortağın birden fazla esas sermaye payı olabilir; tek ortak da ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yüklenabilir.

²⁴ Gellis, M. (2008). *Kommentar zum GmbH- Gesetz*. (7. Auflage). Wien: Linde Verlag, 20; Schmidt, K. (1991). *Gesellschaftsrecht*. (2.Auflage). Köln, Berlin, Bonn, München: Carl Heymanns Verlag KG., 1020; Craig, P., Gráinne, B. (2003). *EU Law Text, Cases, and Materials*. (3. Edition). London: Oxford University Press, 793; Yücel, Ö. (1997). *Avrupa Topluluğu Şirketler Hukukunda Yer Alan Tek Ortaklı Sınırlı Sorumlu Özel Şirketler ve Türk Hukukundaki Durum*. *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 96.

²⁵ Moroğlu, *Değerlendirme ve Öneriler*, 136-137; Tekinalp, Ü. (2007). *Tarihi Gelişim İçinde Tek Ortaklı Şirketler Sorunsalı ve Türk Hukukunun Bu Konudaki Açılımı*. *Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, Vedat Kitapçılık*, 581, (Tek Ortaklı Şirketler); Şehirli Çelik, F. H. (2007). *Hukukun*

perdeyi kaldırma kuramının²⁶ uygulanmasına da yardım edebilir²⁷. Yine tek bir kişinin tam olarak güven duymadığı ancak kanunen yanına bir ya da birden fazla kişiyi de alması mecbur tutularak limited şirket kurması yolu böylece kaldırılmış olmaktadır. Tek bir kişinin sadece kendisinin Türkiye'ye yatırım yapmasının da yolu bu sayede açılmış olmaktadır. Tedbirli bir tacir olarak tam olarak güven duymadığı (bir yabancı olarak başka bir ülkede yatırım yapabilir ve bu yüzden ortaklık kuracağı kişiye tam bir güven duymalı, bütün kriz ve pazar şartlarını değerlendirmeli, değişiklikleri en kısa zamanda tespit etmeli ve gerekli tedbirleri almalıdır) kişi ya da kişilerle şirket kurma mecburiyeti kaldırılmış olmaktadır²⁸. Anılan durumun da Türkiye'yi güçlü ve iş hayatında başarılı olan yabancı yatırımcılar²⁹ için yatırım yapılabilir bir ülke durumuna getirebileceğini düşünmekteyiz.

1.1.2.2. Ticaret Unvanı Unsuru

6102 sayılı Kanun md. 43'e göre limited şirketlerin ticaret unvanlarının çekirdek kısmı anonim şirketlerde olduğu gibi şirketin işletme konusuyla³⁰

Ekonomik Gerçekliğe Yanıtı: Tek Kişilik Şirketler. *Batider*, XXIV (1), 163 vd.; Dural/Öğüz, Özel, 204; Schmidt, *a.g.e.*, 1022 vd.

²⁶ Perdeyi kaldırarak sorumlu kılma bir ticaret şirketinin özellikle anonim şirket ve limited şirketin tüzel kişilik perdesini dikkate almadan, onu adeta yok sayarak perdenin altındaki ortakları yani pay sahiplerini, şirketin borçlarından sorumlu tutmak demektir. Burada şirket tüzel kişiliği kötüye kullanılmaktadır. Perdeyi kaldırma kuramının dayanakları, bir taraftan dürüstlük kuralı (MK md. 2), diğer taraftan hiç kimsenin bir hukuk kuralının arkasına sığınarak onu amacı dışında kullanamayacağıdır. Perdeyi kaldırarak sorumlu tutulmanın 6102 s. TTK. açısından dayanakları ise 338 (2), 371 (6), 408 (3), 574 (1), 616 (3), 629 (2) maddeleridir, [Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 689-692; İngiliz ve Alman hukuku için bkz. Gower, L. (1979). *Gower's Principles of Modern Company Law*. (4. Edition). London: Stevens and Sons Publishing, 112- 136; Priester, H. J., Mayer, D. (1996). *Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts, Band 3: Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. (1. Auflage). München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1043].

²⁷ Bkz. 573. madde gerekçesi. Bu gerekçeye biz de katılmaktayız. Uygulamada tek bir kişinin hâkimiyet sağladığı veya baskın olduğu ama 6762 s. Kanun gereği bir veya birden çok görünüşte ortakla şirket ilişkisine girmek zorunda kalan ve perdenin arkasında sadece bir kişinin ya da bir grubun olduğuna sıkça rastlanmaktaydı ve bu kişi ya da kişiler tüzel kişilik perdesine sığınarak takipten kurtulmaktaydı, (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 98).

²⁸ Biz tacirin seçeceği ortağının ticari geçmişini tam olarak tanımamasının tedbirli ve öngörülü tacir kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Tedbirli ve öngörülü hareket ayrıca ortakların haklarının kullanılmasında ve borçlarının ifasında da geçerlidir, [Toksall, B. (1986). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*. (1. Baskı). Ankara: Sevinç Matbaası, 199].

²⁹ Yabancıların limited şirket ortağı olması konusunda herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Ancak şirket sözleşmesinde ortakların vatandaşlığına ilişkin açıklamaların bulunması gerekmektedir. Ayrıca bu yabancıların Türkiye'de oturma izninin bulunması gerekmektedir, (Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 328; Yıldız, *Limited Şirketler*, 83).

³⁰ Limited şirketin ticaret unvanı konu ticaret unvanıdır. Bu sebeple şirketin işletme konusunun unvanında gösterilmesi gerekir, (Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 332).

“limited” ve “ortaklık” ya da “şirket” kelimelerinden oluşur. Böylece ortaklığın türü üçüncü kişiler tarafından açıkça anlaşılmış olmaktadır. 6102 sayılı TTK. 46’ncı maddeye göre ek alınabilir³¹. Şirket türünü gösteren ibare “Ltd. Şti.” veya “LtdO.” gibi kısaltılarak yazılabilir. Kısaltma yapılamayacak durum ise TTK. md. 43/ f. 2’de gösterilmiştir. Buna göre, gerçek bir kişinin ad ve soyadı limited şirketin unvanında yer alıyorsa şirket türünü gösteren ibareler baş harflerle veya başka bir şekilde kısaltma yapılarak yazılamaz³². Anılan hüküm şirket ile unvanında yer alan kişiyi üçüncü kişilerin karıştırmaması, ortada şirket olmadığı izlenimi oluşturmamak için konulmuştur. Üçüncü kişiler ilk bakışta bir gerçek kişinin varlığını kısaltma sebebiyle görebilirler. Bu durumun tersine limited şirket unvanında bir tüzel kişinin ismi kullanılmış ise, şirket türünü belirtmek üzere kullanılacak ifade için bir kısıtlama yoktur³³. Burada karıştırma olasılığı görülmemiştir. Anılan hususta 6102 sayılı Kanun bugüne kadar uygulanan düzenden ayrılmamış, İsviçre Borçlar Kanunu’nun aksine ve Alman Limited Ortaklıklar Kanunu ile uyum halinde bir sınırlama yapmaksızın kural olarak tüm tüzel kişilerin limited şirkete ortak olabilmesine olanak tanımıştır³⁴. Limited şirketlerin sayısının Türkiye’de artmasının teşvik edildiği bu düzenlemeye biz de; küçük sermayenin üretime katkısının sağlanması, şahsi tasarrufların ülke ekonomisine dâhil edilmemesi sebebiyle israf edilmesinin önlenmesi, kişilerin kazançlarının kurulacak limited şirketler sayesinde artması düşünceleriyle olumlu olarak bakmaktayız³⁵.

1.1.2.3 Esas Sermaye Unsuru

Limited şirketin esas sermayesi belirli olup bu sermaye ortak veya ortaklarca taahhüt edilen esas sermaye paylarının toplamından oluşmaktadır³⁶. Nakdi

³¹ Ayhan, R., Özdamar, M., Çağlar, H. (2014). *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. (7. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 233; Ülgen, H., v.d., *Ticari İşletme Hukuku*. (3. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 319.

³² Karahan, S. (2011). *Ticari İşletme Hukuku*. (22. Baskı). Konya: Mimoza Yayınevi, 134, (Ticari İşletme); Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., 874.

³³ Çevik, *Ortaklıklar*, 613.

³⁴ Bkz. 573. madde gerekçesi. Alman GmbHG “Zweck” başlıklı Art. 1’de “...durch eine oder mehrere Personen...” ifadesiyle 6102 s. K. md. 573 (1) ile paralellik arz etmektedir, (Altmeppen/Roth, a.g.e., 20). Hâlbuki “Begriff” başlıklı İsviçre BK.. md. 772 ile İsviçre Tasarısı’nda “... ein oder mehrere Personen oder Handelsgesellschaften” ifadesi 573. madde ile farklılık arz etmektedir, [Handschin, L., Truniger, C. (2006). *Die neue GmbH*. (2. Auflage)]. Zürich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG, 30; von Steiger, W.(1965). *Das Obligationenrecht, 5. Teil c. Art. 772- 827: Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Bundesgesetz vom 30 März 1911/ 18 Dezember 1936*. (1. Auflage). Zürich: Schulthess & CO. AG. Verlag, 59; Priester/Mayer, a.g.e., 8).

³⁵ Aynı görüşte Meier-Hayoz/Forstmoser, a.g.e., § 18 Nr. 98-103.

³⁶ Siffert, R.,Fischer, M. P., Petrin, M. (2008). *GmbH-Recht*. (1. Auflage). Bern: Hrsg. Baker/McKenzie, Art. 772, Nr. 14.

sermaye Türk Lirası taahhüt edilerek ve ödenerek yerine getirilir³⁷. Aynı sermaye taşınırsa güvenilir bir kimseye tevdi, taşınmazsa şerh yoluyla teminat altına alınmalıdır³⁸. Esas sermaye belirli ve sabit bir rakamı ifade eder³⁹. 6102 sayılı TTK. sisteminde limited şirketin esas sermayesi en az 10 000 TL'dir (md.580/ f. 1)⁴⁰. Bu tutar Bakanlar Kurulu'nca on katına kadar arttırılabilir, (md. 580). Böylece şirketin niteliği ve esas sermayesi anonim şirketlerde olduğu gibi belirlenmiş ve kanun değişikliklerinden kaçınmak amacıyla Bakanlar Kurulu'na esas sermayeyi belirli oranda arttırabilme yetkisi açıkça tanınmıştır. Esas sermayenin en az tutarı olan 10 000 TL. ileride azaltma yoluyla bu miktardan aşağıya 592'nci madde gereğince indirilemez⁴¹. Esas sermaye tutarı, sabit bir rakam olarak esas sözleşmede TTK. md. 576/ f. 1 (c) gereği açıkça belirtilir⁴².

1.1.2.4. Esas Sermaye Payı Unsuru

Esas sermaye payı⁴³, bir ortağın limited şirketin esas sermayesi içindeki

³⁷ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 464.

³⁸ Buna karşın hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar ise sermaye olamaz. Vadesi gelmemiş alacaklar anonim şirketlere de sermaye olarak konulamaz, (Bilgili/ Demirkapı, *Şirketler*, 330; Yıldız, *Limited Şirketler*, 90; Karahan, *Şirketler Hukuku*, 113; 6102 s. K. Genel Gereğesi, No. 113).

³⁹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 903; Yıldız, *Limited Şirketler*, 76; Karahan, *Şirketler Hukuku*, 542.

⁴⁰ Yıldız, Ş. (2005). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim ve Limited Şirketlere İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi. *BTHAE.*, 13-14 Mayıs, 95, (Anonim ve Limited).

⁴¹ Şirket sözleşmesinde yer alan ek ödeme yükümlülüğü tamamen ödenmedikçe, limited şirketin borca batık bilânçosunu iyileştirmek amacıyla esas sermayesini azaltması mümkün değildir. Bu sebebin dışında kalan esas sermaye azaltmalarında ise ek ödeme yükümlülüğünün tamamen ödenmesi şartına gerek yoktur, (Yıldız, *Limited Şirketler*, 128). Dolayısıyla azaltma kararı almanın şartı şirket sözleşmesinde ek ödeme yükümlülüğüne ilişkin bir düzenlemenin hiç bulunmaması veya öngörülen ek ödemelerin tamamen ödenmesi zorunluluğudur.

⁴² Yıldız, *Limited Şirketler*, 87; Pulaşlı, Şerh, 2186; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 990. 6762 sayılı TTK. md. 516 ve 517'ye göre ise limited şirketin sermayesi de, anonim şirkette olduğu gibi esas sermayedir. Esas sermaye miktarı md. 506/ f. 3'e göre sabit bir rakam olarak esas sözleşmede yazılır ve md. 516'ya göre esas sözleşme usulüne uygun olarak değiştirilmedikçe değişmez. Esas sermaye sisteminde, limited şirketin kuruluşu sırasında esas sözleşmede gösterilmesi gerektiği gibi asgari sınırı vardır ve değiştirilmesi de özel şartlara bağlı tutulmuştur. Esas sermaye limited şirkette paylara bölünmüş değildir. Bu özellik 6762 sayılı Kanun'da düzenlenen limited şirketin anonim şirketten farkını oluşturur. 6762 s. TTK. md. 503/ f. 2'ye göre limited şirket sermayesi için kıymetli evrak niteliğini haiz hisse senedi çıkarılamaması da bu özelliğin bir sonucudur. Anonim şirket hisse senedi, paylara bölünmüş sermayeyi temsilen tedavül etme imkânına sahip bulunmaktadır. Limited şirket esas sermayesi 6762 s. K. md. 507/ f.1'e göre en az beşbin (5.000) TL. olmak zorunda olup ileride azaltma yoluyla da 5.000 TL'den aşağı indirilemezdi. Esas sermaye miktarı bakımından herhangi bir üst sınır yoktur, [Arslan, İ. (2010). *Şirketler Hukuku Bilgisi*. (14. Baskı). Konya: Mimoza Yayınevi, 341; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, 438; Poroy/ Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 875].

⁴³ Bir ortak birden çok esas sermaye payına sahip olabilir. 6762 sayılı Kanuna hâkim "bir ortak bir esas sermaye payı" ilkesi terk edilmiştir. Bu yeniliğin kapsamlı sonuçları vardır: (a)

sermaye tutarının nominal (itibâri) değerini ifade etmektedir. Her ortak, limited şirketin esas sermayesine, esas sermaye payı ile katılır. Limited şirkette ortak sayısı kadar esas sermaye payı bulunur ve esas sermaye paylarının birbirine eşit olması gerekmez.. 6102 sayılı Kanun'un 573'üncü maddesinde düzenlemesini bulan "esas sermaye payı" unsuru, 6762 sayılı Kanun'un 518'inci maddesinin ilk fıkrasından farklılık arz eden bir değişikliktir⁴⁴. 6762 sayılı Kanun md. 518/ f. 1'de "konulması taahhüt edilen sermaye" yanında, ondan farklı anlam taşıyan "sermaye payı" kavramına yer verilmişti. Yine anılan maddede "sermaye payı"nın "konulması taahhüt edilen sermayeye göre tayin olunacağı" hükmüne yer verilmişti⁴⁵. 6102 sayılı Kanun md. 573'te yer alan değişiklik ise terim yönünden önemli bir değişikliktir ve anılan kavram açısından terim birliği "esas sermaye payı" adıyla 573'üncü madde sayesinde sağlanmıştır.

1.1.2.4.1. Esas Sermaye Payının Senede Bağlanması

Esas sermaye pay senetleri, ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenir (6102 s. K. md. 593/ f. 2). Payı temsil eden bu senedin üzerinde, pay sahibinin önem taşıyan bazı yükümlülüklerinin ve payın devrine ilişkin sınırlandırmaların bulunması öngörülmüştür⁴⁶. Paylar için nama yazılı

Payın devredilmesi ve bir kısmının bağışlanması için bölünmesine gerek yoktur. (b) Haciz, rehin, intifa haklarını bir esas sermaye payına yükleyip, tüm ortaklığın aynı sınırlamaya tabi tutulması sakıncası bertaraf edilebilir. (c) Oyda sınırlama, ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü bir paya özgülenebilir. (d) Bir pay imtiyazlı olabilir, (Arslanlı, Şerh, 116; Yıldız, *Limited Şirketler*, 113).

⁴⁴ 6762 sayılı Kanun'a göre ise limited şirkette esas sermaye payı, ortağın şirkete koyacağı asgari sermaye miktarını gösterir ve bu da nakitle ifade olunur. Limited şirkette sermaye, birbirine eşitliği zorunlu olmayan, en az 25 TL. veya bunun katları (50, 75 veya 100 TL.) biçiminde olması gerekir. Her ortağın sermaye payı bölünmez bir bütündür. Bölünme asgari sermaye miktarı olan 25 TL.'nin üzerinde olması kaydıyla, devir ve miras halinde mümkündür. Örneğin ortaklardan (A)'nın şirkette 200 TL.'lik payı varsa, her payın değeri 25 TL.'den aşağı olmamak kaydıyla, bu miktar devir için veya miras halinde bölünebilir. Örneğin dört mirasçı varsa her birine 25 TL.'lik pay verilmek suretiyle 200 TL.'lik payın bölünmesi mümkündür. Buna "bir ortak bir pay" ilkesi denir. Limited şirkette esas sermaye payı ile ortaklık (üyelik) payı farklı kavramlardır. Limited şirkette her ortak ancak bir paya sahip olabilir. Bu itibarla, limited şirkette esas sermaye pay ile değil, ortak sayısı ile bölünmek esasına dayanır. Pay senetlerinde olduğu gibi, sermaye payı da (hissedarların esas sermayeye iştirak miktarı) nominal (itibâri) bir değer taşır. Ortaklık (üyelik) payı her ortağın limited şirketin sermayesi içindeki sermaye miktarının nominal değerini değil, şirketteki hakların ve yükümlülüklerinin tamamını, yani yönetime, kâra, tasfiye mevcuduna katılmayı ifade eder, (Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, 439).

⁴⁵ Bkz. 573. md. gerekçesi.

⁴⁶ Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 395. Her iki senette de eğer getirilmişse, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin, ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak şekilde düzenlenmiş rekabet yasağının ve limited şirket sözleşmesinde öngörülmüş önerilmeye muhatap olma, ön alım, geri alım ve alım haklarının açıkça belirtilmesi gereklidir, (6102 s. K. md. 593/ f.

senet çıkarılabileceğine ilişkin bu hüküm 6102 sayılı Kanun'un getirdiği yeniliklerdendir. Payı temsilen çıkarılan bu senetler, anonim şirketlerdeki pay senetlerinin özelliklerine sahip değildir. Senet çıkarılmış olsa bile payın devri şirketin iznine bağlıdır⁴⁷. Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri şirket sözleşmesinde zorunlu tutulduysa anılan yükümlülüklerin ayrıca nama yazılı senetlerde açıkça belirtilmesi gerekir. Bu zorunluluk durumu 6102 sayılı TTK. md. 593/ f. 2'de yer almaktadır. Ayrıca bu durum, 6102 s. TTK.'nın 6762 sayılı TTK.'dan farklılık gösteren bir yeniliğidir. Bu yeni düzenleme, pay senedinin şirket sözleşmesi ile ilişkisini de bize açıkça göstermektedir.

Esas sermaye payı, esas sermayenin itibâri değerinin diğer paylara eşit olması şart olmayan bölümünü oluşturur. Esas sermaye payı paylara bölünmüş sermayenin bir birimi olmadığı için her payın itibâri değeri değişiktir. Bir esas sermaye payının itibâri değeri en az yirmibeş lira veya katları olabilir. Pay itibâri değerini aşan bir değerle yani primli olarak da çıkarılabilir⁴⁸. Limited şirketin durumunun iyileştirilmesi, yani zararların dışarı atılması, eski payların amorti (itfa) edilmesi için gerekli ise bu değerın altına inilebilir. Bir ortağın birden fazla payı olabilir ya da esas sermaye payı birden fazla ortağa ait olabilir⁴⁹. Esas sermaye paylarının bedelleri, 6102 sayılı Kanun md. 583/ f. 5 gereği nakit veya ayın olarak veya bir alacağın takası yoluyla yahut sermaye artırımında olduğu gibi, serbestçe kullanılacak özkaynakların esas sermayeye dönüştürülmesi yoluyla ödenir. Bu kayıtların senetlerde yazılı olması açıklığı sağlamak amacıyla hizmet eder. Aynı kayıtların esas sermaye payının devrinde, devir sözleşmesine yazılması zorunluluğu da aynı amaca yöneliktir⁵⁰. 6102 s. TTK. md. 595/ f.1'de devir sözleşmesinde, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin, rekabet yasağı ağırlaştırılmışsa veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmişse bu hususun, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşulların da belirtilmesi gerektiğini düzenlemiştir⁵¹. Ancak md. 595/ f.1'deki koşullar sözleşmede yer almıyorsa, bunun yaptırımına ilişkin bir kural getirilmemiştir. Anılan yükümlülükler rekabet yasağına ilişkin limited şirket sözleşmesi hükümleri uygulanamaz. Ayrıca anılan senetlerdeki bu husustaki kayıtlar üçüncü kişilere ileri sürülemez. 6102 sayılı Kanun'un 577'nci

2). Bu kayıtları içermeyen senet geçersizdir. Bu kayıtların senetlerde yazılı olması açıklığı sağlamak amacıyla hizmet eder. Aynı kayıtların esas sermaye payının devrinde, devir sözleşmesine yazılması zorunluluğu da aynı amaca yöneliktir.

⁴⁷ Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 991; Demirkapı, E. (2008). *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri*. (1. Baskı). İzmir: Güncel Yayınevi, 5 vd., (Payın Devri).

⁴⁸ Aytaç, Z. (1988). *Sermaye Piyasası Hukuku ve Hisse Senetleri*. (1. Baskı). Ankara: BTHAE.,186.

⁴⁹ Yıldız, *Limited Şirketler*, 165.

⁵⁰ Siffert/Fischer/Petrin; *a.g.e.*, Art. 785, No. 2; Schmidt, *a.g.e.*, 872.

⁵¹ Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 338; Yanlı, V. (2003). *Limited Şirketlerde Payın Şirket Tarafından Edinilmesinde Şekil*. *Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan*, 1, 1673 vd.; Yıldız, *Limited Şirketler*, 139.

maddesindeki kayıtlarda ticaret sicili olumlu etkisini göstermez. Dolayısıyla anılan kayıtlar 6102 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesinden yararlanamaz.

6102 sayılı TTK'nın 583'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, limited şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının itibârî değerleri en az yirmibeş Türk Lirası olarak belirlenebilir. Buna karşılık 6102 sayılı Kanun limited şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla bu değer altına inilmesine izin vermiştir (6102 s. K. md. 583/f.1). Limited şirketin esas sermayesini temsil eden paylar farklı itibârî değerlere de sahip olabilir (6102 s. K. md. 583/f. 2). Esas sermaye paylarının değerlerinin yirmibeş Türk Lirası veya bunun katları olması gerekir (6102 s. K. md. 583/f. 3).

Limited şirkette esas sermaye payı, bazı hakların belirlenebilmesi ve kullanılabilmesi amacıyla hesabi olarak bölünür. Payın hesaben bölünmesi, payın verdiği oy hakkının hesaplanmasına⁵² ve kâr payının belirlenmesine, rüçhan hakkı oranının belirlenmesine⁵³, tasfiye veya yıllık kâr payının bölüşülmesine, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin uygulanmasına hizmet eder⁵⁴. Dolayısıyla esas sermaye payı ile ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri birbirlerine bağlı kavramlardır⁵⁵.

1.1.2.4.2 Esas Sermaye Payının Senede Bağlanması ile Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümlülüğünün İlişkisi

6102 sayılı Kanun'un getirdiği yeniliklerden birisi esas sermaye payının senede bağlanabilmesidir. Payın senede bağlanması iki türlü yapılabilir: 1) Payın ispat aracı olarak senede bağlanması (6102 s. K. md. 593/ f. (2)). 2) Payın nama yazılı bir senede bağlanması (6102 s. K. md. 593/ f. (2))⁵⁶. Pay, ispat aracı olarak

⁵² Pay sahipleri, genel kurulda oy haklarını paylarının toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanma hakkına sahiptir, (Karahan, Şirketler Hukuku, 630; Yıldız, *Limited Şirketler*, 174).

⁵³ Rüçhan hakkı sayesinde pay sahibi, esas sermayeye katılma oranının aynı kalmasını sağlayarak malvarlıksal haklarındaki azalma nedeniyle ortaya çıkacak maddi kayıplara karşı korunur ve aynı zamanda pay sahibinin oy hakkı, dolayısıyla yönetimdeki etkinliği korunur. 6102 sayılı Kanun'a göre şirket sözleşmesinde veya artırma kararında aksi öngörülmemişse her ortak esas sermaye payı oranında esas sermayenin artırılmasına katılma hakkını haizdir. Buna göre ortaklar rüçhan haklarını kullanmadan diğer ortaklar veya üçüncü kişiler yeni payları satın alamazlar. Rüçhan hakkını kullanıp kullanmamak ortakların takdirine bırakılmıştır, [Karahan, Şirketler Hukuku, 617-618; Moroğlu, E. (2003). *Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi, 131 vd., (Anonim); Bahtiyar, M. (1996). *Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi, 17].

⁵⁴ Bilgili/Demirkapı, Şirketler, 349; Pulaşlı, Şerh, 2188; Nussbaum, M., Sanwald, R., Scheidegger, M. (2007). *Kurzkommentar zum neuen GmbH-Recht*. (1. Auflage). Bern: Cosmos Verlag, Art. 793, Nr. 4; Yıldız, *Limited Şirketler Hukuku*, 88.

⁵⁵ Karahan, Şirketler Hukuku, 806.

⁵⁶ Esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılması, paya devir ve dolayısıyla dolaşım kolaylığı sağlamaz. Sadece ispatı ve gereğinde payın devrinde bazı kolaylıklar sağlar, (bkz.

senede bağlanmış ve anılan senette ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü varsa bu yükümlülüklerin açıkça belirtilmesi gerekir (6102 s. K. md. 593/ f. 2). Aynı şekilde pay nama yazılı bir senede bağlanmışsa ve anılan senette ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü varsa bu yükümlülüklerin açıkça belirtilmesi gerekir. “Bu kayıtlar niçin senette yazılı olmalıdır?” sorusuna da cevap bulunmalıdır. *Tekinalp’e* göre bu kayıtların senetlerde yazılı olması açıklığı sağlamak amacıyla hizmet eder. Yine yazara göre açıklığın sağlanması amacıyla aynı kayıtların esas sermaye payının devrinde, devir sözleşmesine yazılması gerekir⁵⁷. Şirket sözleşmesinde devredilen paya ek ödeme yükümlülüğü bağlanmış ancak bu ek ödeme yükümlülüğü devir sözleşmesinde yer almamışsa bu durumda hangi yaptırımın uygulanabileceği tartışılabilir. Bu durumda yapılan devir sözleşmesinin geçersiz olduğunu kabul etmek gerekir⁵⁸.

1.1.2.5 Konu Unsuru

Limited şirket, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir⁵⁹ (md. 573/ f. 3). Ancak sigortacılık (6762 s. K. md. 503 f. 2; Sigortacılık Kanunu md. 3)⁶⁰ ve bankacılık (Bankacılık Kanunu⁶¹ md. 7 (a)) faaliyeti ile uğraşamazlar⁶². Ayrıca bir holdingin limited şirket olarak

6102 s. K. md. 593/ f. 2 gerekçesi).

⁵⁷ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 369.

⁵⁸ Honsell, H., Vogt, P. N., Watter, R. (2012). *Basler Kommentar, Obligationenrecht II*. (4. Auflage). Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, Art. 774, No.4; Demirkapı, *Payın Devri*, 218; Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalınca Hazırlanan Görüş. (2005). *Batider*, XXIII (2), 235-236; Yargıtay 11. HD. 12.06.2001 T. ve E.2001/3564, K. 5388, Doğanay, Şerh, 1415.

⁵⁹ 6762 s. K. md. 503/ f. 3'e göre ise limited şirketler, anonim şirketler gibi (md. 271), kanunlarda yasaklanmamış her türlü iktisadi maksat ve konularda faaliyette bulunmak için kurulabilirler. Ancak, sigortacılık (md. 503/f. 3) ve bankacılık yapamazlar (4491 sayılı Bank. K. md. 7/ f. 2a). Şirketin haklardan yararlanma ehliyeti de, esas sözleşmede yazılı bulunan, işletme maksat ve konusu ile sınırlıdır. Konu dışı işlemler hukuken yok sayıldıklarından, şirketi bağlaması da söz konusu olmaz, (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 877; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, 441). Hem şirketle ticari münasebete giren kimseleri korumak ve hem de bunların mevzu dışı muamele yapmalarını peşinen önlemek bakımından, şirketin iştiğal konusunu açık ve kesin bir şekilde belirten, müteamel bir ibarenin şirketin unvanında yer almış olması, sınırlı ehliyet sisteminin gerektirdiği bir sonuçtur, (Doğanay, Şerh, 1385). Şirketin esas sermayesi de tıpkı iştiğal konusu gibi, sicile tescil ve ilâna tabidir, (6762 s. K. md. 515). Keza, esas sermayenin artırılması ve eksiltilmesi de ancak sözleşmenin değiştirilmesi ile mümkün olur, (6762 s. K. md. 513-517, 539/f. 1; Doğanay, Şerh, 1386).

⁶⁰ R.G. No. : 26552, Kabul Tarihi: 03.06. 2007, Kanun No. : 5684, Resmi Gazete Tarihi: 14.06.2007.

⁶¹ R.G. No. : 25983, Kabul Tarihi: 19.10.2005, Kanun No. : 5411, Resmi Gazete Tarihi: 01.11. 2005.

⁶² Bazı işlemlerin yapılabilmesi (bankacılık, özel finans kurumu, aracı kurum, döviz alım – satımı, genel finans şirketleri, bağımsız dış denetleme, sigortacılık) zaten anonim şirketlere

kurulamayacağını da belirtmek gerekir. Holding⁶³ anonim şirket olarak kurulur⁶⁴. Şirket sözleşmesinde şirketin işletme konusunun nelerden ibaret olduğu açıkça gösterilmelidir (md. 576/ f. 1 (b))⁶⁵. Limited şirket, 6102 sayılı Kanun md. 125/ f. 2 hükmü uyarınca, Türk Medeni Kanunu'nun⁶⁶ 48'inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilir⁶⁷.

1.2 Limited Şirkete Uygulanacak Hükümler

Limited şirketlere dair işlerde uygulanacak hükümler ve uygulama sırası aşağıda gösterilen şekildedir: Mevzuatta yer alan emredici hükümler, limited şirket sözleşmesi hükümleri, 6102 sayılı Kanun md. 573-644⁶⁸, 6102 sayılı Kanun

tanınmıştır ve özel mevzuatta düzenlenmiştir, (Arslan, *a.g.e.*, 343; Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 329). Dolayısıyla 6102 sayılı Kanun'da sigortacılık faaliyetinin belirtilmemesi ve tekrara gerek duyulmaması bize göre genel norm (*lex generalis*) ve özel norm (*lex specialis*) hiyerarşisi açısından da isabetli olmuştur, (Edis, S. (1987). *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*. (3. Baskı). Ankara: AÜHF. Yayınları, 60).

⁶³ Holding, tröst (tekelleşme) kurma amacıyla gerçekleştirilen şirketler topluluğunu ifade eden bir terimdir. Holdinglerin amacı; başka şirketlerin sermayelerine katılmak, onlara ortak olmak yolu ile kendi sermayelerine kâr sağlamaktır. Bir şirket grubu içinde söz sahibi olan şirket ana şirket; sermaye yatırılan şirketlere de bağlı şirket ya da yavru şirket denir. 6102 s. K. md. 195/ f. 4'e göre hâkim şirkete doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan şirketler, anılan hâkim şirketle birlikte şirketler topluluğunu oluşturmaktadır. Burada hâkim şirketler, ana şirket konumundadır. Yine burada bağlı şirketler yavru şirket konumundadır.

⁶⁴ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 877.

⁶⁵ Yıldız, *Limited Şirketler*, 87.

⁶⁶ R.G. No. : 24607, Kabul Tarihi: 22.11.2001, Kanun No. : 4721, Resmi Gazete Tarihi: 08.12.2001, Yürürlük Tarihi: 01. 01. 2002.

⁶⁷ Zevkililer, *a.g.e.*, 533 vd.; Pulaşlı, Şerh, 2198.

⁶⁸ 6102 sayılı Kanun limited ortaklığı "*Ticaret Şirketleri*" başlıklı ikinci kitabının altıncı kısmında düzenlemiştir. Altıncı kısım beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm "*Tanım ve Kuruluş*" başlığını taşımaktadır, (md. 573-588). İkinci bölüm "*Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi*" başlıklıdır, (md. 589-592). Üçüncü bölüm ortakların hak ve borçlarını düzenlemektedir, (md. 593-615). Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri 603-607. maddelerde, üçüncü bölüm içinde yer almaktadır. Dördüncü bölüm ortaklığın organları başlıklıdır, (md. 616-635). Beşinci bölüm ise "*Sona Erme ve Ayrılma*" başlıklıdır ve bu konuları ele almaktadır, (md. 636-644).

6102 sayılı Kanun'un limited şirketlere ilişkin hükümlerinin büyük çoğunluğunun emredici olduğu 579. maddede açıkça belirtilmiştir. Anılan maddeye göre "*Şirket sözleşmesi, bu kanunun limited şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilir*". 577. maddede yer almamakla birlikte, emredici olan hükümler, sorumluluğa (6102 s. K. md. 573, 602), ortak sayısının üst tavanına (6102 s. K. md. 574), ekonomik amaca (6102 s. K. 573) sermaye paylarının gruplara ayrılmasına ve imtiyazlara (6102 s. K. md. 576 (1); yazılı şekle (6102 s. K. md. 575), zorunlu içeriğe (6102 s. K. md. 576), bağımsız denetime (Limited şirkette ayrı bir denetim organı bulunmaz. Ortaklığın denetimi bir veya daha fazla bağımsız denetçi tarafından gerçekleştirilir. 6102 s. K. 635), finansal raporlamaya (6102 s. K. md. 610), ek ödemelere (6102 s. K. md. 603), yan edim yükümlülüklerine (6102 s. K. md. 606), sermayenin korunmasına (6102 s. K. md. 128, 578,

md. 124-210 (ticaret şirketleri genel hükümler), Türk Medeni Kanunu'nun tüzel kişilere ilişkin genel hükümleri (md. 47-51), 6102 sayılı Kanun'da hüküm yoksa 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun⁶⁹ adı şirket hükümleri (6098 s. B.K. md. 620/ f. 2), 6102 sayılı TTK.'daki diğer hükümler, ticari örf ve âdet⁷⁰ (6102 s. K. md. 1/ f. 2), genel hükümler (6102 s. K. md. 1/ f. 2). Şirket sözleşmesinde yer alması mümkün olabilecek bilinçli ya da bilinçsiz boşluklar⁷¹ ya da muhtemel eksiklikler borçlar hukuku yardımıyla tamamlanır⁷². Ayrıca kanunda ve sözleşmede bulunma ihtimali olan boşluklar dürüstlük kuralına dayanan tamamlayıcı bir yorumla giderilir. Söz konusu boşluğun doldurulmasında dürüstlük kuralını ve güven teorisini esas alacak olan hâkim, "*Taraflar, sözleşmenin kurulması sırasında uyumsuzluk çıkabileceğini ve sözleşmede bu konuda bir boşluk olduğunu öngörmüş olsalardı dürüst ve mâkul düşünen kişiler olarak hangi çözüm üzerinde anlaşmış olurlardı?*" sorusunun cevabını araştıracaktır⁷³.

1.3 Limited Şirketlerde Pay ve Ortak Kavramı

1.3.1 Payın Tanımı

Pay ya da hisse kavramı, sermaye şirketlerine özgü olan önemli ve temel bir kavramdır. Limited şirketler yönünden pay terimi birbirinden farklı nitelikte iki ayrı anlama gelecek şekilde kullanılır. Birinci anlamı ile pay, şirket esas sermayesinin belirli hisselerle bölünmüş kısımlarını yani miktarlarını ifade eder. Bu anlamı ile pay, "*esas sermaye payı*"⁷⁴, "*temel katılma payı*"⁷⁵ olarak

581, 582, 583 (5), 601, 609, 611) ilişkindir.

⁶⁹ R. G. No. : 27836, Kabul Tarihi: 11.01.2011, Kanun No. : 6098, Resmi Gazete Tarihi: 04.02.2011. Yürürlük Tarihi: 01.07.2012.

⁷⁰ Ülgen, v.d., *a.g.e.*, 97 vd.

⁷¹ Boşluk kavramından gerekli düzenlemedeki eksiklik anlaşılmaktadır. Bilinçli boşluk hukuki sorunun bilerek düzenlenmemesi durumunda söz konusu olur. Bilinçli olmayan boşluk ise bilmeden boşluk bırakılması durumunda söz konusu olur, [Egger, A., Escher, A., Haab, R., Oser, H. (1948). İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Md. 1-89. (çev.Volf Çernis). (2. Baskı). Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 65-66, (Kişinin Hukuku); Edis, *a.g.e.*, 63, 133; Eren, F. (2012). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. (14. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 475].

⁷² Aynı görüşte Eren, *a.g.e.*, 237, 475; Egger, A., Arnold, E., Robert, H., Oser, H. (1948). İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Kişinin Hukuku İkinci Kısım Tüzel Kişiler, Md. 52-89. (çev.Volf Çernis). (1. Baskı). Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 16, (Tüzel Kişiler); Schmidt, *a.g.e.*, 838. Borçlar hukuku kişiler arasındaki borç ilişkilerini düzenler. Borçlar hukuku borç ilişkilerinin doğum kaynaklarını, borcun sona erişini, borca aykırı davranmanın ve haksız fiillerin hukuki sonuçlarını, borcun doğum kaynaklarından biri olan sözleşmelerin kuruluşunu ve sözleşme türlerini düzenleyen mamelek hukukunun en önemli dalıdır.

⁷³ Kocayusufpaşaoğlu, N. (1968). *Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı*. (1. Baskı). İstanbul: Garanti Matbaası, 13, (Güven).

⁷⁴ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 875, N. 164.

⁷⁵ Arslanlı, Şerh, 29.

adlandırılır. Bir anlamda limited şirketin maddi ve parasal boyutunu oluşturur. Birinci anlamıyla pay, limited şirketin maddi boyutunu oluşturan ve şirket esas sermayesinin belirli hisselerle bölünmüş miktarını ifade eden bir kavram olarak tanımlanabilir. İkinci anlamı ile pay, bir ortağın bu sıfatla sahip olduğu hak ve borçların tümü ve bu tümü ifade eden “*pay sahipliği (ortaklık) mevkii*” olarak tanımlanabilir⁷⁶. Bu anlamıyla pay daha geniş, edime ilişkin bir boyut ve çap kazanmaktadır. Edime ilişkin bir boyut ve çap kazandığı için ek ödeme yükümlülüğü ve yan edim yükümlülüğü bu ikinci anlamdaki pay kavramıyla bağlantılıdır. Anılan yükümlülükler bu anlamdaki payın bir parçasını oluşturur⁷⁷.

1.3.1.1 Esas Sermaye Payı

“*Esas sermaye payı*” anlamı ile pay, ortağın esas sermayeye iştirakinin miktarını ifade eder. Sermaye şirketlerinde, şirket sözleşmesinde belirli bir meblağ ile belirtilen esas sermaye kısımlara ayrılır, ortaklar kısımlara ayrılmış bu esas sermayeye taahhütlerine göre (6102 s. K. md. 583) iştirak ederler. Ayrılan bu kısımlar, anonim şirketlerde pay (6102 s. K. md. 484), limited şirketlerde esas sermaye payı olarak adlandırılmıştır. Limited şirket, esas sermayeyi ortak sayısına bölmek sistemi üzerine oturtulmuştur⁷⁸. Bir ortak birden fazla esas sermaye payına sahip olabilir (md. 583/ f. (3)). Limited şirkette pay konulan sermayeyi gösterir ve esas sermayenin bir parçasını oluşturur. Limited şirkette esas sermaye payı, bazı hakların belirlenebilmesi ve kullanılabilmesi amacıyla hesabî olarak bölünür. Payın hesaben bölünmesi; payın verdiği oy hakkının hesaplanması⁷⁹, temettünün belirlenmesi⁸⁰, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin uygulanması konularına hizmet eder. Payın hesaben bölünme oranına göre ortakların ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin kapsamı belirlenir⁸¹.

6102 sayılı Kanun’un 583’üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, limited şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının itibârî değerleri en az yirmibeş Türk Lirası olarak belirlenebilir. Buna karşılık kanunda limited şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla bu değer altına inilmesine izin verilmiştir (6102 s. K. md. 583/ f.1). Bu izin, şirketi bir anlamda ayakta tutmak için alınan kanuni bir tedbirdir⁸².

⁷⁶ Çevik, *Limited*, 211; Yıldız, *Limited Şirketler*, 79.

⁷⁷ Wicke, H. (2011). *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG.)*, *Kommentar*. (2. Auflage). München: Verlag C.H. Beck, § 14, Nr. 2; Nussbaum/Sanwald/Scheidegger, *a.g.e.*, Art. 784, Nr. 1.

⁷⁸ Tekil, *a.g.e.*, 5; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 983; Eriş, *a.g.e.*, 3283.

⁷⁹ Karahan, *Şirketler Hukuku*, 799.

⁸⁰ Doğanay, İ. (1975). Limited Şirketlerde Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir? *Batider*, VIII (2), 87, (Limited).

⁸¹ 583. madde gerekçesi.

⁸² Honsell/Vogt/Watter, *a.g.e.*, Art. 774, No.1.

Esas sermaye paylarının itibarî değerleri 583'üncü maddenin 2'nci fıkrasına göre farklı olabilir. Ancak, esas sermaye paylarının değerlerinin yirmibeş Türk Lirası veya bunun katları olması şarttır. Bir esas sermaye payının vereceği oyun, 618'inci madde uyarınca itibarî değere göre hesaplanması, esas sermaye payının bölünmesi değildir⁸³. Aynı hüküm bir hakkın veya yükümlülüğün itibarî değere göre belirlendiği durumlar için de geçerlidir. 583'üncü maddenin 4'üncü fıkrasına göre esas sermaye payları itibarî değerden veya bu değeri aşan bir bedelle çıkarılabilir. 5'inci fıkraya göre ise esas sermaye payının bedeli şirket sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde, nakit veya ayın olarak veya bir alacağın takası yoluyla yahut sermaye artırımında olduğu gibi, serbestçe kullanılacak özkaynakların esas sermayeye dönüştürülmesi yoluyla ödenir.

Limited şirkette haklar ve borçlar esas sermaye payına bağlıdır. Bu sebeple ortağın ortaklık payı, sahip olduğu esas sermaye payına göre belirlenir. Dolayısıyla ortağın esas sermaye payı ne kadar çok olursa, şirketten elde edeceği yarar da o kadar büyük olacaktır⁸⁴.

1.3.1.2 Ortaklık Payı

Ortaklık payı, sermaye payından farklı bir kavramdır. Ortaklık payı ortak ile şirket arasında, ortak olmaktan doğan bütün hukuki ilişkilerin ifadesidir⁸⁵. Bu hukuki ilişki doğrudan doğruya kişilere bağlanmıştır. Ortaklık payı ortağın şirketteki haklarının ve yükümlülüklerinin tamamını yani yönetime, kâra, tasfiye mevcuduna katılmayı, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini ifade eder⁸⁶. Dolayısıyla ortaklık payı ile ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü birbirleriyle bağlantılıdır. Bu anlamda ortaklık payı her ortağın limited şirketin sermayesi içindeki sermaye miktarının itibarî değerinden farklıdır. Ortağın payı, esas sermayedeki miktarı ne kadar olursa olsun bölünmez. Ancak bu kuralın bir istisnası devir veya miras hâllerinde payın bölünmesinin mümkün olmasıdır⁸⁷. Ortaklık payının tespit edilmesi amacıyla senet düzenlenebilir ancak bu senetler sadece ispat vasıtası olarak kullanılabilir. Limited şirketlerde ayrıca

⁸³ Karahan, Şirketler Hukuku, 799.

⁸⁴ Ayan, Ö. (2004). *Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları*. (1. Baskı). İzmir: Güncel Yayınevi, 4.

⁸⁵ Yıldız, *Limited Şirketler*, 79; Topuz, G. (2009). *Hisse Haczi ve Satışı*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 268; Erdem, E., Göksoy, Y. (2000). Limited Şirkette Payın Rehni. *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını*, 571; Dönmez, M. (2011). *Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi*. (4. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 126.

⁸⁶ Yanlı, *a.g.m.*, 674; Yeniocak, U. (2009). *Anonim ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 79.

⁸⁷ Berzek, A. N. (1995). Limited Ortaklıkta Payın Cebri İcra Yolu ile Ele Geçmesi. *Yaklaşım Dergisi*, 29, 51; Göç, D. (1997). Limited Şirkette Payın Miras ve Karı-Koca Mallarının İdaresi Hâllerinde İntikali. *Yaklaşım Dergisi*, 57, 100; Arslanlı/Domaniç, Şerh, 334.

ortaklık payına ilişkin olarak eşitlik ilkesi söz konusudur⁸⁸. Eşitlik ilkesi, bütün ortaklık paylarının değil aynı kategoriye ait payların aynı koşullar altında eşit işleme tâbi tutulmalarını, hak ve borçlara sahip olmalarını ifade etmektedir⁸⁹. Eşitlik ilkesinin aynı kategoriye ait ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri için de olması gerektiğini düşündüğümüzü de belirtmemiz gerekmektedir⁹⁰.

1.3.1.3 Ayrılma Payı

Ortak, şirketten ayrıldığı ya da çıkarıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma payını isteme hakkına sahiptir. Şirket sözleşmesinde öngörülen ayrılma hakkı dolayısıyla, ayrılma payı farklı bir şekilde düzenlenebilir (6102 s. K. md. 641). Ayrılma payının hesaplama şekli konusunda şirket sözleşmesinde hükümler yer alabilir. Ayrılma payı konusunda anlaşma sağlanmadıysa mahkeme ayrılma payının hesaplanması konusunda karar verecektir⁹¹. Ayrılma payı; şirket kullanılabilir bir özkaynak üzerinde tasarruf ediyorsa, ayrılan ortağın esas sermaye payları devredilebiliyorsa, esas sermaye ilgili hükümlere göre azaltılmışsa ayrılma ile muaccel olur (6102 s. K. md. 642/ f. 1). Ayrılan ortağın ayrılma payının ödenmeyen kısmı, şirkete karşı, bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturur. Bu konu, yıllık raporda kullanılabilir özkaynak tutarının tespiti ile muaccel olur (6102 s. K. md. 642/ f. 3).

1.3.1.4 Tasfiye Payı

6102 s. K. md. 643'e göre, anonim şirketlerin tasfiye payına ilişkin 6102 s. K. md. 543 hükmü limited şirketler için de geçerlidir. Tasfiye payı hakkı vazgeçilmez bir hak değildir. Ortakların tasfiye payı imtiyazlı paylar tanınarak sınırlandırılabilir. Esas sermaye payının limited şirketin kuruluşu ve sermaye artırımının tescilinden önce ifa edilmesi gerekir. Tasfiye payı itibari değere göre ödenmelidir. Bu ödemede prim dikkate alınmaz. Tasfiye payı net malvarlığına (borçların ve ortakların sermaye taahhütlerinin ödenmesinden sonra kalan tutara) göre hesaplanır. Tasfiye payı 6102 s. K. md. 543/ f. 2'de öngörülen sürenin geçmesinden sonra ödenir. Ancak mahkemenin bu süreden daha

⁸⁸ Özel hukuka egemen olan ilkelere biri eşitlik ilkesidir, [Özsunay, E. (1982). *Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu*. (5. Baskı). İstanbul: Der Yayınları, 205].

⁸⁹ Önal, B. S. (2008). *Limited Ortaklıklarda Ortakların Sorumluluğu*. (1. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 60; Karahan, Şirketler Hukuku, 794; Omağ, M. K. (1986). Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi. *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-8; Yıldız, Ş. (2004). *Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 92-97, (Eşit İşlem); Dural/ Ögüz, Özel, 12; Eren, a.g.e., 17.

⁹⁰ Aynı düşüncede Canaris, C. W., Schilling, W., Ulmer, P. (1995). *Handelsgesetzbuch Großkommentar, Erster Band Einleitung § 1-104*. (4. Auflage). Berlin-New York: Walter de Gruyter, § 59 Rdnr.193, Rdnr. 258, (Großkommentar).

⁹¹ Bilgili/ Demirkapı, Şirketler, 426.

önce tasfiye payının ödenmesine karar vermesi mümkündür. Bu durumda mahkemenin belirlediği süre itibara alınır. Ödenmesine karar verilen tasfiye payı şirket sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça para olarak ödenir⁹².

1.3.2 Ortak Kavramı

Limited şirkette esas sermaye payına sahip olan kişilere ortak denilmektedir. Ortaklık mevkiini pay oluşturmamaktadır. Bunun aksine ortaklık mevkiini paya sahip olan kişiler oluşturur. Ortak terimi geniş ve dar olarak iki anlam taşımaktadır. Geniş anlamı ile ortak, birlikte iş yapan ve müşterek menfaatlerle birbirine bağlı olan kişilerden her biridir. Dar anlamda ortak ise anonim, kolektif, komandit, kooperatif ve limited şirkete katılan kişilerdir⁹³. Dolayısıyla şahıs veya sermaye şirketlerine katılan her kişiye dar anlamda ortak denilmektedir.

Limited şirkete gerçek ve tüzel kişiler ortak olabilir. Limited şirkete ortak olabilecek kişiler için 6102 sayılı Kanun'da aranan tek özellik, ortakların gerçek veya tüzel kişi niteliği taşımasıdır (6102 s. K. md. 573/ f. 1). Şirket sözleşmesine konulacak hüküm ile limited şirkete ortak olacak kişilerin belirli niteliklere sahip olması kaydı konulabilir⁹⁴ ve bu belirli nitelikte olan ortaklara niteliklerine uygun olarak yükümlülükler yüklenebilir. Örneğin süt üretimiyle ilgili olarak faaliyet gösterecek limited şirkette ortağın süt üretiminde en az 10 yıllık tecrübeli olma şartı şirket sözleşmesine konulabilir ve bu ortağa belirli bir sürede ortaklığa süt temin etmesi bir yan edim olarak getirilebilir⁹⁵.

“*Limited şirketlerde ortak, ne zaman ortak sıfatını kazanacaktır ?*” sorusunun da cevaplanması gerekir. Limited şirkette ortak sıfatı kuruluşta (6102 s. K. md. 585-588) veya sermaye artırımlarında⁹⁶ (6102 s. K. md. 590-591) esas sermaye payının taahhüdüyle aslen; esas sermaye payının devralınması (6102 s. K. md. 595); miras, eşler arası mal rejimleri ve cebri icra yoluyla⁹⁷ (6102 s. K. md. 596) devren kazanılabileceği gibi birleşme (6102 s. K. md. 136-

⁹² Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 505.

⁹³ Önal, *a.g.e.*, 25; Çevik, *Limited*, 241.

⁹⁴ Örneğin öğrenim şartı, iş deneyimi şartı konulabilir, (Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 983; Çevik, *Limited*, 75; Eriş, *a.g.e.*, 3283; Önal, *a.g.e.*, 25).

⁹⁵ Ayrıca bkz. Kılıçoğlu, A. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 754; Eren, *a.g.e.*, 1120.

⁹⁶ Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 391-392.

⁹⁷ Cebri icra mükellefiyetini yerine getirmeyen borçlunun devlet gücü aracılığıyla zorla borcunu yerine getirmeye mecbur edilmesidir. Cebri icra, aynen teslim yoluyla olabileceği gibi bedel ödenmesi şeklinde de ortaya çıkar, [Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 417; Yıldız, *Limited Şirketler*, 136; İmregün, O. (2000). *Bilirkişi Raporları (1985-1986)*. (1. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi, 2000, 161; Domaniç, H. (1988). *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*. (1. Baskı). İstanbul: Temel Yayınları, 1326, (Anonim Şirketler)].

158)⁹⁸, bölünme (6102 s. K. md. 159 – 179)⁹⁹ ve tür değiştirme (6102 s. K. md. 180-190) gibi yapı değişiklikleri ile de elde edilir¹⁰⁰. Dolayısıyla ortaklık sıfatı aşağıdaki durumlarda kazanılabilir: Kuruluşta, sermaye artırımında esas sermaye payının taahhüt edilmesinde, esas sermaye payının devralınmasında, yapı değişiklikleri gerçekleştiğinde.

Şirket kurulurken sermaye payı koyma taahhüdünde bulunarak şirket sözleşmesini (6102 s. K. md. 575) imzalayanlar kuruluşta ortak olmuşlardır. Kurucu ortakların sermaye paylarında değişiklik olmadan sermayenin arttırılması suretiyle şirkete yeni ortak alınması hâlinde de, ortak olma mümkündür. Bu hâllerde, sözleşmenin sermaye miktarını belirleyen maddesi değiştirilir. Kuruluştan sonra şirkete giren ortaklar sözleşmede öngörülmemişse, yönetici ortak durumunu kazanamazlar¹⁰¹. Bu yola asli iktisap da denilir¹⁰². Burada diğer bir şahsın aracılığına ihtiyaç olmaksızın bir malın mülkiyeti elde edilmektedir. Bir şirkette ise, ortaklık payının aslen kazanılması ortaklık hak ve sıfatının hiçbir hak sahibinden devir, miras gibi devir ve intikal işlemi olmaksızın doğrudan iktisap edilmesidir¹⁰³. Aslen iktisap beş hâlde olur. Buna göre ortaklık payı; kuruluşta (6102 s. K. md. 585), sermaye artırımında (6102 s. K. md. 590-591), şirketin tür değiştirmesinde (6102 s. K. md. 180-189), ortaklıkların birleşmesinde (6102 s. K. md. 136-158)¹⁰⁴, şirketin bölünmesinde (6102 s. K. md. 159-179) işlemlerin tamamlanmasıyla aslen iktisap edilmiş olur. Aslen kazanmanın söz konusu olduğu beş hâlde de ticaret siciline tescil

⁹⁸ 6762 sayılı Kanun'a göre limited şirketler sadece limited şirketlerle birleşmeleri mümkün iken, 6102 sayılı Kanun ile birlikte limited şirketler diğer sermaye şirketleriyle, kooperatiflerle ve devralan şirket olmaları şartıyla kollektif ve komandit şirketlerle birleşebilmektedirler, (Yasaman, H. (2003). Şirketlerin Birleşmesi ve Bölünmesi. *Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.*, I, 696; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., 108-122).

⁹⁹ Tekinalp, Ü. (2004). Bölünmenin Bugünkü Maddi Hukuk Cephesi. *Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan, Seçkin Yayıncılık*, 548-550, (Bölünme).

¹⁰⁰ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 489; Taşdelen, N. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma, Çıkarılma ve Fesih*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 164; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., 126; Kendigelen, A. (2011). *Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık,, 133; Schmidt, a.g.e., 861.

¹⁰¹ Tekil, a.g.e., 66; Çevik, *Limited*, 241; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 1014; Önal, a.g.e., 29.

¹⁰² Türk Hukuk Kurumu. (1998). *Türk Hukuk Lügâtı*. (4. Baskı). Ankara: Başbakanlık Basımevi, 157.

¹⁰³ Arslanlı/Domaniç, Şerh, 334.

¹⁰⁴ Yasaman, a.g.m., 700; Türk, H. S. (1986). *Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi*. (1. Baskı). Ankara: BTHAE., 21; Mimaroğlu, S. K. (1972). *Ticaret Hukuku, İkinci Cilt, İşletme Hukuku, Ticaret Ortaklıkları Hukuku (Ortaklıklar Hukukuna Giriş-Genel Hükümler, Kollektif ve Komandit Ortaklıklar)*. (1. Baskı). Ankara: BTHAE.,132-133.

gerekir¹⁰⁵. Tescil kurucu anlamdadır; diğer bir deyişle ortaklık payının aslen iktisabı, ticaret siciline tescil ile gerçekleşir¹⁰⁶.

Devren kazanma şirketin, bir ortakdan devir alma yoluyla kazanılmasıdır¹⁰⁷. Limited şirketler hukukunda ortakların sahip oldukları ortaklık payı kanunen devredilebilir nitelikte bir hakktır. Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse esas sermaye payının devri için ortaklar genel kurulunun onayı şarttır¹⁰⁸. Şirket sözleşmesinde devir için şirketin onayı aranmayacağı ve devrin 595'inci maddede öngörülen şekilde yapılmasıyla gerçekleşeceği kararlaştırılabilir¹⁰⁹.

Ortaklık sıfatını aslen iktisap edenlerden veya daha sonraki sahiplerinden payı devralmak suretiyle edinmeye devren kazanma denilmektedir¹¹⁰. Burada pay, esas sermaye payı anlamında kullanılmaktadır. Payın devri, hak ve borçlarıyla bir bütün oluşturan hukuki bir ilişkinin intikalini yani geçişini ifade eder¹¹¹. Bu sebeple, ek ödeme ya da yan edim yükümlülüğü üstlenilmişse payın devri durumunda bu yükümlülükler de devralan ortağa bu yükümlülükleri bilmesi ve kabul etmesi şartıyla geçer¹¹². Devralan ortak eğer bu yükümlülükleri bilmiyorsa anılan yükümlülükler payı devralan ortağa geçmez. Ortaklar arasında payın geçişi, 6102 sayılı Kanun md. 595 ve md. 596'da belirtilen durumlarda (devir, miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra) söz konusudur¹¹³. Esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılır ve tarafların imzaları noterce onanır (6102 s. K. md. 595/f.1). Devir sözleşmesinde, şirket sözleşmesinde bu yükümlülüklerden biri ya da her ikisi de kararlaştırılmışsa, ek ödeme ya da yan edim yükümlülüklerine ilişkin koşullar 6102 sayılı Kanun md. 595/f.1 gereği belirtilir. 595'inci madde devralan kişinin menfaatine hareket etmiştir. Bu yükümlülüklerin şirket sözleşmesine açıkça yazılması gereği ortaklık payını devralan kişinin yükümlülüklerinin neler olduğunu bilmesi gerekir. Payı devreden kişi, payı devralan kişiyi ek ödeme

¹⁰⁵ Şirketlerde Yapı Değişikliği ve Aynı Sermaye Konulmasında Siciller Arası İşbirliğine İlişkin Tebliğ md. 4, R.G. 31.10.2012, S. 28453.

¹⁰⁶ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, No.1660b, 885; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, 1038.

¹⁰⁷ Öz, T. (1988). Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri. *İÜHF.M.*, 52 (1-4), 357.

¹⁰⁸ Karahan, *Şirketler Hukuku*, 796; Schmidt, *a.g.e.*, 909.

¹⁰⁹ Pulaşlı, *Şerh*, 2215; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 105.

¹¹⁰ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 476.

¹¹¹ Tekil, *a.g.e.*, 30; Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 414-417; Yanlı; *a.g.m.*, 675; Arslanlı/Domaniç; *Şerh*, 219; Türk, A. (1999). Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri. *Yaklaşım*, 78, 107, (Ortaklık Payının Devri); Öz, *a.g.m.*, 364; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *a.g.e.*, 89.

¹¹² Bilgili/Demirkapı; *Şirketler*, 414; Schmidt, *a.g.e.*, 872.

¹¹³ Önal, *a.g.e.*, 29; Pulaşlı, *Şerh*, 2215; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 1015; Çevik, *Limited*, 241; Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 413; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *Ortaklıklar*, No. 1660c., 886.

ya da yan ödeme yükümlülüğü konusunda açıkça bilgilendirmelidir¹¹⁴. Şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngörüldüğü takdirde, devralanın ödeme gücü şüpheli görüldüğü için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurul şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile 6102 sayılı Kanun md. 595/ f. 6 gereği onayı reddedebilir. Şirket sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü bulunduğu takdirde, şirketi korumak amacıyla devralanın ödeme gücünün şüpheli olduğu hâllerde genel kurulun onayını güvence verilmesine bağlamasına olanak sağlamıştır. Güvence verilmezse genel kurul, sözleşmede hüküm bulunmasa bile onayı reddedebilir.

Limited şirkette ortaklık sıfatının kaybedilmesi sonucunda ortaklık ilişkisinin sona ermesi, çıkma veya çıkarılma şeklinde iki yolla gerçekleşir¹¹⁵. Çıkma ve çıkarılma farklılık gösteren iki ayrı durumdur. Çıkma durumu, 6102 sayılı Kanun md. 638'de düzenlenmiştir¹¹⁶. Çıkma, ortağın kendi iradesiyle limited şirkette ayrılmasıdır¹¹⁷. Çıkma isteği bozucu yenilik doğuran haklardandır. Çıkma, tek taraflı bir irade beyanı ile gerçekleşir¹¹⁸. Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir. Bu hakkın kullanılması belirli şartlara bağlanabilir (6102 s. K. md. 638/f.1). Çıkma ortağın şirket ile ilişkilerini çözen ve kanun ile şirket sözleşmesinin yüklediği görev ve yükümlülükleri sona erdiren bir işlemdir¹¹⁹. 6102 sayılı Kanun md. 638'e göre şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir¹²⁰ ve şirketten çıkma hakkının kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir¹²¹. Bunlar, çıkmanın şirkete bildiri, çıkmanın

¹¹⁴ Bkz. 595. madde gerekçesi.

¹¹⁵ Doğanay, Şerh, 1487; Erdil, E. (2010) Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma. (1. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 65 vd.; Üçışık, G. (2003). Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması. Prof. Dr. Fahman Tekil'in Anısına Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 189-207; Bilgili/Demirkapı, Şirketler, 415.

¹¹⁶ Baştuğ, İ. (1966). *Limited Şirkette Ortağın Çıkma ve Çıkarılması*. (1. Baskı). İzmir: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, 1 vd.

¹¹⁷ Sanwald, R. (2009). *Austritt und Ausschluss aus AG und GmbH*. Zürich: Dike Verlag AG., 47; Schmidt, a.g.e., 888.

¹¹⁸ Schmidt, a.g.e., 889.

¹¹⁹ Yıldız, *Limited Şirketler*, 161; Sanwald, a.g.e., 52; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., 927; Baştuğ, a.g.e., 5.

¹²⁰ Karahan, *Şirketler Hukuku*, 620. Çıkma hakkıyla beraber 6102 sayılı Kanun md. 641-642 ayrılma akçesini, 6762 sayılı Kanun'un aksine, açıkça düzenlenmiştir. Ortak şirketten ayrıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini isteyebilir. Böylece çıkan ortağın menfaati korunmuştur, (Handschin/Truniger, a.g.e., 295; Demirkapı/Yıldırım, İsviçre, 462). Gerçek değer neye göre belirleneceği hususu öğreti ve yargı kararlarına bırakılmıştır, [Dirikkan, H. Ö. (2005). *Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 112 vd.; Yıldız, *Limited Şirketler*, 165]. Yıldız, gerçek değerden bilanço değerinin anlaşılması gerektiğini belirtmektedir. Aynı görüşte Sanwald, a.g.e., 92; Taşdelen, a.g.e., 208; Baştuğ, a.g.e., 29 vd.; Kendigelen, a.g.e., 25; Moroğlu, *Değerlendirme ve Öneriler*, 84.

¹²¹ Sanwald, a.g.e., 38; Demirkapı, *Payın Devri*, 339; Baştuğ, a.g.e., 51; Tekil, a.g.e., 65.

süresi gibi sınırlamalar olabilir¹²². Bu sebeple, ek olarak şirket sözleşmesine getirilen hükümler ortağın şirketten çıkmasını belirginleştirmektedir. Ayrıca limited şirketin her ortağı haklı sebeplerin varlığında şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açılabilir (6102 s. K. md. 638/f.2). Mahkeme çıkma istemi üzerine, dava süresince, davacının şirketten doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere¹²³ karar verebilir. Bu kapsamda, dava süresince ek ödeme ya da yan ödeme yükümlülüğünden doğan borçlar da mahkeme tarafından dondurulabilir¹²⁴. Bu konuda mahkeme 6102 s. K. md. 638/f.2 hükmü gereği, istem üzerine karar verecektir. Çıkma iradesi sonucunda limited şirket ile hiçbir ortaklık bağı kalmamış bir kimsenin, ortağa ait hakları kullanması ve borçları yerine getirmesi söz konusu olamaz¹²⁵. 638'inci maddede düzenlenen çıkma müessesesi ile ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri arasında bu açıklamaların sonucunda teminat alma kararı yönünden bir ilişki görülmektedir. Ayrıca ortaklık, çıkan ortağın ortaklık yükümlülüklerini bu kapsamda ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini tespit etmek zorundadır.

Çıkarılma, ortağın iradesi bu durumun aksini istese de şirketten ilişığının kesilmesidir¹²⁶. Çıkarılma, ortağın isteği dışında ve fakat onun neden olduğu bir eylem dolayısıyla gerçekleşir. 6102 sayılı Kanun md. 640'ta iki tür çıkarılma durumu düzenlenmiştir¹²⁷. Şirket sözleşmesinde bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler açıkça öngörülebilir¹²⁸.

¹²² Erdil, *a.g.e.*, 25.

¹²³ Örneğin mahkeme hak ve borçları teminat altına alabilir. Borçlar teminat altına alınabileceği için ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri de bu sebeple hâkim tarafından teminat altına alınabilir. Bu önlem, yükümlülük ya da yükümlülüklerin kısmen ya da tamamen dondurulması şeklinde olabilir. Bu konuda takdir mahkemeye verilmiştir. Mahkeme somut olayın gereklerine göre kararını verecektir, (Sanwald, *a.g.e.*, 345).

¹²⁴ Bilgili/ Demirkapı, *Şirketler*, 423; Sanwald, *a.g.e.*, 345.

¹²⁵ Taşdelen, *a.g.e.*, 197.

¹²⁶ Bilgili/ Demirkapı, *Şirketler*, 424; Sanwald, *a.g.e.*, 36.

¹²⁷ Yıldız, *Limited Şirketler*, 181.

¹²⁸ Dirikkan, *a.g.e.*, 216; Taşdelen, *a.g.e.*, 209; Demirkapı/Bilgili, *Şirketler*, 339; Karahan, *Şirketler Hukuku*, 796; Arslanlı/Domanıç, *Şerh*, 769; Baştuğ, *a.g.e.*, 59-60. Haklı sebepleri ortaklar limited şirket sözleşmesinde istedikleri gibi belirleyebilirler. Haklı sebep olarak en çok kullanılabilen hâller şunlardır: Limited şirketin kötü yönetimi, birkaç yıl ard arda zarar edilmesi, kârlılığın düşük olması, bazı ortakların borçlarını ifa etmemeleri, limited şirketin bazı ortakların ve/veya üçüncü kişilerin menfaati için kullanılması, bir ortağın, şirketin idare işlerinde veya hesaplarının tutulması hususunda ortaklığa ihanet etmiş olması, bir ortağın kendisine düşen görevleri yerine getirmemesi ve bunu itiyat haline getirmesi, bir ortağın kişisel menfaatleri uğrunda şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanmış olması, ortağın uğradığı daimi bir hastalık ve diğer bir sebepten dolayı üstüne aldığı şirket işlerini yapmak için lüzumlu kabiliyet ve ehliyetini kaybetmesi gibi hâller ortağı çıkarma yönlerinden haklı sebebi oluşturabilir. Haklı sebebe dayanılarak ortağın çıkarılması hakkında

Çıkarma sebebi şirket sözleşmesinde açıkça yer almalıdır. Örneğin ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin de yükümlü ortak ya da ortaklar tarafından yerine getirilmemesi durumunda da şirketten çıkarılabileceği hükmü şirket sözleşmesine konulabilir. Çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir.

Çıkarılmanın 640'ıncı maddede düzenlenen ikinci türü ise şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılmasıdır¹²⁹.

Mahkeme tarafından verilen karar, sadece sebebin haklı olup olmadığını ve şirketin verdiği kararın usulüne uygunluğunu denetimden ibaret olmayıp tarafların menfaatlerini değerlendirmek suretiyle ortak, çıkarılmak istenen ortak ve diğer ortaklar yönünden en iyi çözümün bulunmasıdır¹³⁰. Haklı sebeple çıkarma durumunda, ortak sıfatı mahkeme kararının kesinleşmesi ile sona erecektir. Madde 638/ f. 2 gereğince ortaklık sıfatından kaynaklanan hak ve yükümlülükler, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri de dâhildir¹³¹. Ortağın çıkarılması mahkeme kararının kesinleştiği tarihte gerçekleşir¹³². Bu nedenle çıkarma kararının kesinleştiği ana kadar ortak sıfatına bağlı hak ve yükümlülükler devam eder¹³³.

ortaklar genel kurulunda karar alınması gerekir. Bu karar aleyhine iptal davası açılabilir gibi, böyle bir davranış ortağa, şirketten çıkma için haklı bir sebep yaratmış olur, [Schmidt, *a.g.e.*, 915; Arslanlı/Domaniç, Şerh, 681-682, Çevik, *Limited*, 242 vd.; Pulaşlı, Şerh, 2250; Karayalçın, Y. (1973). *Ticaret Hukuku, İkinci Cilt: Şirketler Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası, 384; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 983; Eriş, *a.g.e.*, 3283; Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 422; Öcal, A. (2003). *Limited Şirketin Haklı Sebeplerle Mahkeme Kararıyla Sona Erdirilmesi*. Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, *Turhan Kitabevi*, 222; Dirikkan, *a.g.e.*, 41]. Şirket sözleşmesine çıkarılma sebepleri yönünden hükümler konularak bir taraftan şirkete, kendisi yönünden önemli olan sebeplerin varlığında şahsında bu sebepler gerçekleşen ortağı şirketten çıkarma ve istediği ortamı yaratma hakkı tanınmış diğer taraftan da ortaklar açısından hukuk güvenliği sağlanmıştır. Ortaklar hangi hâllerde şirketten çıkarılacaklarını bilerek davranışlarını bu duruma göre belirleyeceklerdir.

¹²⁹ Handschin/Truniger, *a.g.e.*, 222; Sanwald, *a.g.e.*, 328; Başbuğ, *a.g.e.*, 45; Öcal, *a.g.m.*, 224; Helvacı, M. (1995). İki Kişilik Limited Ortaklıkta Haklı Sebeple Ortaklıktan Çıkma ve Yargıtay'ın Görüşü Hakkında Bazı Düşünceler. *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, IX (1-3), 372, (İki Kişilik) ; Dirikkan, *a.g.e.*, 66.

¹³⁰ Schmidt, *a.g.e.*, § 35 IV 3c.; Uçar, S. (1996). *Tüm Şirketlerde Fesih ve Tasfiye, Kurulması-Faaliyetleri, Çıkma ve Çıkarılma Halleri, Dağılıma Sebepleri*. (1. Baskı). İstanbul: Kazancı Yayınları, 372; Pulaşlı, *Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*, 1046.

¹³¹ Bilgili/ Demirkapı, *Şirketler*, 425.

¹³² Başbuğ, *a.g.e.*, 52; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *Ortaklıklar*, 929; Karayalçın, *a.g.e.*, 386.

¹³³ Üçışık, *a.g.m.*, 203.

SONUÇ

Çalışma neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür:

1. Limited şirket bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilen, esas sermayesi belirli olup esas sermaye payı kıymetli evrak niteliğinde olmayan senetlere bağlanabilen¹³⁴, ortakların sorumlulukları taahhüt ettikleri esas sermaye payları ve şirket sözleşmesinde yer alması koşulu ile ek ödeme ve yan edim yükümlülükleriyle sınırlı olan tüzel kişiliğe sahip bir ticaret şirkettir.

2. Limited şirketin tanımında temel unsurlar olarak kişi unsuru, ticaret unvanı unsuru, belirli ve sabit bir rakamı ifade eden esas sermaye unsuru, bir ortağın limited şirketin esas sermayesi içindeki sermaye tutarının nominal (itibâri) değerini ifade eden esas sermaye payı unsuru, konu ve müşterek gaye unsurları karşımıza çıkmaktadır.

3. 6102 sayılı Kanun md. 43'e göre limited şirketlerin ticaret unvanlarının çekirdek kısmı anonim şirketlerde olduğu gibi şirketin işletme konusuyla¹³⁵ "limited" ve "ortaklık" ya da "şirket" kelimelerinden oluşur. Böylece şirketin türü üçüncü kişiler tarafından açıkça anlaşılmış olmaktadır.

4. Limited şirketin esas sermayesi belirli olup bu sermaye ortak veya ortaklarca taahhüt edilen esas sermaye paylarının toplamından oluşmaktadır¹³⁶. Nakdi sermaye Türk Lirası taahhüt edilerek ve ödenerek yerine getirilir. Aynı sermaye taşınırsa güvenilir bir kimseye tevdi, taşınmazsa şerh yoluyla teminat altına alınmalıdır.

5. Esas sermaye payı, bir ortağın limited şirketin esas sermayesi içindeki sermaye tutarının nominal (itibâri) değerini ifade etmektedir. Her ortak, limited şirketin esas sermayesine, esas sermaye payı ile katılır. Limited şirkette ortak sayısı kadar esas sermaye payı bulunur ve esas sermaye paylarının birbirine eşit olması gerekmez.

6. Payın senede bağlanması iki türlü yapılabilir: 1) Payın ispat aracı olarak senede bağlanması, (6102 s. K. md. 593/ f. (2)). 2) Payın nama yazılı bir senede bağlanması (6102 s. K. md. 593/ f. (2)): Pay, ispat aracı olarak senede bağlanmış ve anılan senette ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü varsa bu yükümlülüklerin açıkça belirtilmesi gerekir.

¹³⁴ Yıldız, *Limited Şirketler*, 102; Moroğlu, E. (2009). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler*. (6. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 348, (Değerlendirme ve Öneriler).

¹³⁵ Limited şirketin ticaret unvanı konu ticaret unvanıdır. Bu sebeple şirketin işletme konusunun yanında gösterilmesi gerekir, (Bilgili/Demirkapı, *Şirketler*, 332).

¹³⁶ Siffert, R., Fischer, M. P., Petrin, M. (2008). *GmbH-Recht*. (1. Auflage). Bern: Hrsg. Baker/McKenzie, Art. 772, Nr. 14.

7. Limited şirket, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir (md. 573/ f. 3). Ancak sigortacılık (6762 s. K. md. 503 f. 2; Sigortacılık Kanunu md. 3) ve bankacılık (Bankacılık Kanunu md. 7 (a)) faaliyeti ile uğraşamazlar.

8. Limited şirketler yönünden pay terimi birbirinden farklı nitelikte iki ayrı anlama gelecek şekilde kullanılır. Birinci anlamı ile pay, şirket esas sermayesinin belirli hisselerle bölünmüş kısımlarını yani miktarlarını ifade eder. Bu anlamı ile pay, “*esas sermaye payı*”, “*temel katılma payı*” olarak adlandırılır. İkinci anlamı ile pay, bir ortağın bu sıfatla sahip olduğu hak ve borçların tümü ve bu tümü ifade eden “*pay sahipliği (ortaklık) mevki*” olarak tanımlanabilir.

9. Ortaklık payı, sermaye payından farklı bir kavramdır. Ortaklık payı ortak ile şirket arasında, ortak olmaktan doğan bütün hukuki ilişkilerin ifadesidir¹³⁷. Bu hukuki ilişki doğrudan doğruya kişilere bağlanmıştır. Ortaklık payı ortağın şirketteki hakların ve yükümlülüklerin tamamını yani yönetime, kâra, tasfiye mevcuduna katılmayı, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini ifade eder.

10. Ortak, şirketten ayrıldığı ya da çıkarıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma payını isteme hakkına sahiptir. Şirket sözleşmesinde öngörülen ayrılma hakkı dolayısıyla, ayrılma payı farklı bir şekilde düzenlenebilir.

11. 6102 s. K. md. 643’e göre, anonim şirketlerin tasfiye payına ilişkin 6102 s. K. md. 543 hükmü limited şirketler için de geçerlidir. Tasfiye payı hakkı vazgeçilmez bir hak değildir. Ortakların tasfiye payı imtiyazlı paylar tanınarak sınırlandırılabilir. Esas sermaye payının limited şirketin kuruluşu ve sermaye artırımının tescilinden önce ifa edilmesi gerekir.

12. Ortaklık sıfatı kuruluşta, sermaye artırımında esas sermaye payının taahhüt edilmesinde, esas sermaye payının devralınmasında, yapı değişiklikleri gerçekleştiğinde kazanılır.

13. Limited şirkette ortaklık sıfatının kaybedilmesi sonucunda ortaklık ilişkisinin sona ermesi, çıkma veya çıkarılma şeklinde iki yolla gerçekleşir. Çıkma ve çıkarılma farklılık gösteren iki ayrı durumdur. Çıkma durumu, 6102 sayılı Kanun md. 638’de düzenlenmiştir. Çıkma, ortağın kendi iradesiyle limited şirketten ayrılmasıdır.

14. Çıkarılma, ortağın iradesi bu durumun aksini istese de şirketten ilişkisinin kesilmesidir. Çıkarılma, ortağın isteği dışında ve fakat onun neden olduğu bir

¹³⁷ Yıldız, *Limited Şirketler*, 79; Topuz, G. (2009). *Hisse Haczi ve Satışı*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 268; Erdem, E., Göksoy, Y. (2000). Limited Şirkette Payın Rehni. *Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını*, 571; Dönmez, M. (2011). *Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi*. (4. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 126.

eylem dolayısıyla gerçekleşir. 6102 sayılı Kanun md. 640'ta iki tür çıkarılma durumu düzenlenmiştir. Şirket sözleşmesinde bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler açıkça öngörülebilir. Çıkarılmanın 640'ıncı maddede düzenlenen ikinci türü ise şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılmasıdır. Haklı sebeple çıkarma durumunda, ortak sıfatı mahkeme kararının kesinleşmesi ile sona erecektir.

KAYNAKÇA^{138*}

Altmeppen, H., Roth, H. G. (2012). *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) Kommentar*. München: Verlag C.H. Beck oHG, 1359.

Arslan, İ. (2010). *Şirketler Hukuku Bilgisi*. Konya: Mimoza Yayınevi, 352.

Arslanlı, H., Domaniç, H. (1989). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar (TTK md. 475-484), Limited Ortaklıklar (TTK md. 503-556)*. İstanbul: Temel Yayınları, (Arslanlı/Domaniç, Şerh), 848.

Arslanlı, H. (1962). *Ticaret Kanunu Şerhi, Limited Şirketler Birinci Kısım: Madde 503-517*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 274, (Arslanlı, Şerh).

Ayan, Ö. (2004). *Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları*. İzmir: Güncel Yayınevi, 193.

Ayhan, R., Özdamar, M., Çağlar, H. (2014). *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 430.

Aytaç, Z. (1988). *Sermaye Piyasası Hukuku ve Hisse Senetleri*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 228.

Bahtiyar, M. (1996). *Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı*. İstanbul: Beta Yayınevi, 198.

Baştuğ, İ. (1966). *Limited Şirkette Ortağın Çıkma ve Çıkarılması*. İzmir: İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, 108.

Berzek, A. N. (1995). Limited Ortaklıkta Payın Cebri İcra Yolu ile Ele Geçmesi. *Yaklaşım Dergisi*, 29, 50-52.

Bilgili, F., Demirkapı, E. (2012). *Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayıncılık, 488.

¹³⁸ * Birden çok eserinden yararlanılan yazarlara yapılan atıflarda kullanılan kısaltmalar parantez içinde gösterilmiştir.

Canaris, C. W., Schilling, W., Ulmer, P. (1995). *Handelsgesetzbuch Großkommentar, Erster Band: Einleitung § 1-104*. Berlin-Newyork: Walter de Gruyter, 849, (Canaris/Schilling/Ulmer, Großkommentar).

Canaris, C. W. (2006). *Handelsrecht*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 543, (Canaris, Handelsrecht).

Craig, P., de Búrca, G. (2003). *EU Law Text, Cases, and Materials*. London: Oxford University Press, 1241.

Çelik Şehirli, F. H. (2007). Hukukun Ekonomik Gerçekliğe Yanıtı: Tek Kişilik Şirketler. *Batider*, XXIV (1), 163-216.

Çevik, O. N. (2003). *Limited Ortaklıklar Hukuku ve Uygulaması*. Ankara: Yetkin Yayınevi, 946, (Çevik, Limited).

Çevik, O. N. (2002). *Uygulamada Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınevi, 1244, (Çevik, Ortaklıklar).

Demirkapı, E. (2008). *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri*. İzmir: Güncel Yayınevi, 544.

Dirikkan, H. Ö. (2005). *Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 173.

Doğanay, İ. (1975). Limited Şirketlerde Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir? *Batider*, VIII (2), (Doğanay, Limited).

Doğanay, İ. (2004). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Cilt: Madde 420-815*. İstanbul: Beta Yayınevi, 1200, (Doğanay, Şerh).

Dönmez, M. (2011). *Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 522.

Dural, M., Ögüz, T. (2006). *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 359.

Edis, S. (1987). *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*. Ankara: AÜHF. Yayınları, 417.

Egger, A., Escher, A., Haab, R., Oser, H. (1948). İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Kişinin Hukuku İkinci Kısım Tüzel Kişiler, Md. 52-89 (çev.Volf Çernis). Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 188, (Egger/Escher/Haab/Oser, Tüzel Kişiler).

Egger, A., Escher, A., Haab, R., Oser, H. (1948). İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Md. 1-89 (çev.Volf Çernis). Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 403, (Egger/ Escher/Haab/Oser, Kişinin Hukuku).

Erdem, E., Göksoy, Y. (2000). Limited Şirkette Payın Rehni. *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını*, 571-623.

- Erdil, E. (2010). *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 270.
- Eren, F. (2012). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 1333.
- Eriş, G. (2010). *Açıklamalı – İċtihatlı Türk Ticaret Kanunu, 3. Cilt: 372-677. Maddeler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3904.
- Forstmoser, P., Meier-Hayoz, A. (2007). *Schweizerisches Gesellschaftsrecht mit neuem Recht der GmbH, der Revision und der kollektiven Kapitalanlagen*. Bern: Stämpfli Verlag AG., 806.
- Gellis, M. (2008). *Kommentar zum GmbH-Gesetz*. Wien: Linde Verlag, 952.
- Gower, L. (1979). *Gower's Principles of Modern Company Law*. London: Stevens and Sons Publishing, 770.
- Göç, D. (1997). Limited Şirkette Payın Miras ve Karı-Koca Mallarının İdaresi Hâllerinde İntikali. *Yaklaşım Dergisi*, 57, 99-107.
- Handschin, L., Truniger, C. (2006). *Die neue GmbH*. Zürich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG, 436.
- Honsell, H., Vogt, P. N., Watter, R. (2012). *Basler Kommentar, Obligationenrecht II*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 2900.
- İmregün, O. (2000). *Bilirkişi Raporları. (1985-1986)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 488.
- Karahan, S. (Editör). (2012). *Şirketler Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 944, (Karahan, Şirketler Hukuku).
- Karahan, S. (2011). *Ticari İşletme Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınevi, 379, (Karahan, Ticari İşletme).
- Karayalçın, Y. (1973). *Ticaret Hukuku, İkinci Cilt: Şirketler Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası, 664.
- Kendigelen, A. (2011). *Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 657.
- Kılıçoğlu, A. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 899.
- Kocayusufpaşaoğlu, N., Hatemi, H., Serozan, R., Arpacı, A. (2008). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt: Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 774, (Kocayusufpaşaoğlu, v.d., Borçlar).
- Kocayusufpaşaoğlu, N. (1968). *Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı*. (1. Baskı). İstanbul: Garanti Matbaası, 166, (Kocayusufpaşaoğlu, Güven).

- Mimaroglu, S. K. (1972). *Ticaret Hukuku, İkinci Cilt: İşletme Hukuku, Ticaret Ortaklıkları Hukuku (Ortaklıklar Hukukuna Giriş-Genel Hükümler, Kollektif ve Komandit Ortaklıklar)*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 338.
- Moroğlu, E. (2003). *Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı*. İstanbul: Beta Yayınevi, 417, (Moroğlu, Anonim).
- Moroğlu, E. (2009). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 446, (Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler).
- Nussbaum, M., Sanwald, R., Scheidegger, M. (2007). *Kurzkommentar zum neuen GmbH-Recht*. Bern: Cosmos Verlag AG., 385.
- Omağ, M. K. (1986). Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi. *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, I (1),1-8.
- Öcal, A. (2003). Limited Şirketin Haklı Sebeplerle Mahkeme Kararıyla Sona Erdirilmesi. Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Turhan Kitabevi, 215-226.
- Önal, B. S. (2008). *Limited Ortaklıklarda Ortakların Sorumluluğu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 192.
- Öz, M. T. (1988). Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri. *İÜHF.M.*, 52, 1-4, 345-386.
- Özsunay, E. (1982). *Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu*. İstanbul: Der Yayınları, 260.
- Poroy, R., Tekinalp, Ü., Çamoğlu, E. (2005). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*. İstanbul: Arıkan Yayınevi, 1059.
- Priester, H. J., Mayer, D. (1996). *Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts, Band 3: Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1379.
- Pulaşlı, H. (2005). Şirketler Hukuku Temel Esaslar. Adana: Karahan Yayınevi, 543, (Pulaşlı, Şirketler Hukuku Temel Esaslar).
- Pulaşlı, H. (2009). Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar. *Batider.*, C. XXV, S. 2, s. 37-54, (Pulaşlı, Güncel Gelişmeler).
- Pulaşlı, H. (2014). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C. II*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014, (Pulaşlı, Şerh).
- Pulaşlı, H. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1176, (Pulaşlı, Yeni Ortaklıklar Hukuku Genel Esaslar).

- Sanwald, R. (2009). Austritt und Ausschluss aus AG und GmbH. Zürich: Dike Verlag AG., 635.
- Schmidt, K. (1991). Gesellschaftsrecht. Köln, Berlin, Bonn, München: Carl Heymanns Verlag KG, 1627.
- Siffert, R., Fischer, M. P., Petrin, M. (2008). GmbH- Recht. Bern: Hrsg. Baker/McKenzie, 422.
- Taşdelen, N. (2012). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma, Çıkarılma ve Fesih. Ankara: Yetkin Yayınları, 291.
- Tekil, F. (1974). Şirketler Hukuku, Üçüncü Cilt: Limited Ortaklıklar ve Kooperatifler. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Matbaası,150.
- Tekinalp, Ü. (2004). Bölünmenin Bugünkü Maddi Hukuk Cephesi. Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan, Seçkin Yayıncılık, 548-550, (Tekinalp, Bölünme).
- Tekinalp, Ü. (2007). Tarihi Gelişim İçinde Tek Ortaklı Şirketler Sorunsalı ve Türk Hukukunun Bu Konudaki Açılımı. Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, Vedat Kitapçılık, 579-610, (Tekinalp, Tek Ortaklı Şirketler).
- Tekinalp, Ü. (2005). Zorunlu Hedefler Bağlamında TTK Tasarısı'nda Anonim Şirkete İlişkin Kuramsal ve Dogmatik Düzen. Hukuki Perspektifler Dergisi, 4, 13-21, (Tekinalp, Kuramsal ve Dogmatik Düzen).
- Tekinalp, Ü. (2013). Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 726, (Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku).
- Toksal, B. (1986). Türk Ticaret Kanunu Şerhi. Ankara: Sevinç Matbaası, 899.
- Topuz, G. (2009). Hisse Haczi ve Satışı. Ankara: Yetkin Yayınları, 316.
- Türk Hukuk Kurumu. (1998). Türk Hukuk Lûgatı. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 582.
- Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalınca Hazırlanan Görüş. (2005). Batider., XXIII (2), 213-248.
- Türk, A. (1999). Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri. Yaklaşım, 78, 106-112.
- Türk, H. S. (1986). Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi. Ankara: BTHAE., 256.
- Uçar, S. (1996). Tüm Şirketlerde Fesih ve Tasfiye, Kurulması- Faaliyetleri, Çıkma ve Çıkarılma Halleri, Dağılıma Sebepleri. İstanbul: Kazancı Yayınları, 474.

Üçışık, G. (2003). Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkartılması. Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 189-207.

Ülgen, H., Teoman, Ö., Helvacı, M., Kendigelen, A., Kaya, A., Nomer Ertan, F. (2009). Ticari İşletme Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 708.

von Steiger, W. (1965). Das Obligationenrecht, 5. Teil c. Art. 772- 827: Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Bundesgesetz vom 30 März 1911/ 18 Dezember 1936. Zürich: Schulthess & CO. AG. Verlag, 609.

Wicke, H. (2011). Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG), Kommentar. München: Verlag C. H. Beck Verlag, 674.

Yanlı, V. (2003). Limited Şirketlerde Payın Şirket Tarafından Edinilmesinde Şekil. Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, Beta Yayınevi, I, 673-693.

Yasaman, H. (2003). Şirketlerin Birleşmesi ve Bölünmesi. Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., I, 695-715.

Yeniocak, U. (2009). Anonim ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi. Ankara: Yetkin Yayınları, 102.

Yıldız, Ş. (2005). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim ve Limited Şirketlere İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi. Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Konferans, Bildiriler- Tartışmalar, BTHAE., 85-121, (Yıldız, Anonim ve Limited).

Yıldız, Ş. (2004). Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 240, (Yıldız, Eşit İşlem).

Yıldız, Ş. (2007). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku. İstanbul: Arıkan Yayınevi, 293, (Yıldız, Limited Şirketler).

Zevkliler, A. (1992). Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku. Ankara: Savaş Yayınları, 1026.

